

Letno poročilo 2021

ZBS¹ Združenje bank Slovenije

ZBS¹ Združenje bank Slovenije

Šubičeva ulica 2, SI-1000 Ljubljana

Telefon: +386 (0)1 24 29 700

info@zbs-giz.si

www.zbs-giz.si

Uredila: Aleksandra Žibrat

Jezikovni pregled: Julija Klančičar

Prevod: Vesna Mršič

Oblikovanje naslovnice: Aleksandra Žibrat

Prelom in tipska stran: Roboplast d.o.o.

Ljubljana 2022

ISSN 1580-4666

Letno poročilo

Združenja bank Slovenije – GlZ, Ljubljana
za leto 2021

ZBS | Združenje bank Slovenije

Kazalo

Sporočilo predsednika nadzornega sveta	5
Uvod	9
Organi Združenja bank Slovenije:	15
Nekateri makroekonomski podatki za Slovenijo	16
Nekateri podatki za slovenski bančni sektor	17
Aktivnosti Združenja bank Slovenije v letu 2021	18
Članice Združenja bank Slovenije	79
Ekipa Združenja	81

Sporočilo predsednika nadzornega sveta

Tudi leto 2021 se bo v zgodovinski spomin zapisalo predvsem po epidemiji svetovnih razsežnosti in boju proti nevidnemu sovražniku, ki je bistveno vplival na naš ustaljeni način življenja in dojemanje sveta.

Od nas je epidemija zahtevala izjemno prilagodljivost. Kljub temu pa ta boleča in naporna izkušnja v zgodovinskem kontekstu še zdaleč ni posebna. Epidemije in mnoge uničevalne vojne so v zgodovini že povzročale bistveno večje pretese. Tokrat je bilo lažje tudi zato, ker je bilo človeštvo po zaslugi neverjetnega tehnološkega napredka zadnjih desetletij sposobno skoraj prek noči spremeniti dosedanje ustaljene paradigme bivanja, dela in s pospešenim razvojem cepiv tudi zdravstvenega varstva.

V ospredje je na moje veliko zadovoljstvo prišlo tudi vprašanje trajnosti vsega, kar kot začasni prebivalci planeta počnemo. Upam in srčno želim, da se je v tem posebnem času zgodil nujno potrebni vzdržni miselni preskok in da bomo skupaj z novimi generacijami soustvarjali svetlejšo prihodnost.

Tehnološki preboj je še posebej pospešil nekatere dosedanje trende v storitvenih dejavnostih. Pri tem bančništvo ni izjema. Delo od doma je postalo stalnica za mnoge, večino univerzalnih finančnih rešitev pa naše stranke že lahko pridobijo prek mobilnih in spletnih aplikacij s 24-urno dostopnostjo. To je zgodovinsko obdobje, iz katerega smo bančnice in bančniki izšli še močnejši in samozavestnejši.

Hitra prilagoditev in pospešitev trendov je tudi odgovor tradicionalnih bank na izziv finteha. V razmerah pandemije in potrebe po varovanju zdrav-

ja je bančni sektor začel pospešeno vlagati v uporabniško izkušnjo, hkrati pa ugotavljamo, da imajo finteh ponudniki zelo velike težave z ekonomiko, kar smo v bančnem sektorju napovedovali, zato njihove storitve na dolgi rok ne bodo zastonj. Finteh ponudniki bodo verjetno večinoma pripojeni, kupljeni oziroma se bodo kako drugače znašli v bančnem okolju.

Poleg učinkov pandemije je tudi sicer evrsko bančno poslovno okolje v letu 2021 ostajalo izjemno zahtevno. Ekonomska oziroma monetarna politika, ki se izvaja zadnjih nekaj let, je na neki način zgodovinski eksperiment, ki ima svoje pozitivne strani, ko gre za poceni zadolževanje javnih financ in splošno znižanje obrestnih mer.

Po drugi strani je fenomen te monetarne politike radikalno presežna likvidnost, ko se sistem, ki je že tako visoko likviden, še dodatno napaja z likvidnostjo. Evropska centralna banka (ECB) je uvajala ukrepe zagotavljanja likvidnosti v povezavi s pospeševanjem kreditne aktivnosti oziroma z namenom pospeševanja kreditne aktivnosti in gospodarske rasti. V Sloveniji pa je sočasno regulator ob ekstremni likvidnosti še dodatno zaostril pogoje kreditiranja prebivalcev. To je nekaj, kar bančniki zelo težko razumemo, predvsem pa zelo težko razumemo, da se o tem ne pogovarjamo na podlagi strokovnih argumentov, ampak zgolj površinskih statističnih ugotovitev. Slovenski bančni sistem se že od konca leta 2019 sooča z dodatnimi, slovenskimi omejitvami kreditiranja in s tem omejevanjem osnovne funkcije, ki naj bi jo opravljal – finančnega posredništva. Nacionalni nadzorniki, četudi del evrskega mehanizma, imajo možnost sprejemati nacionalne makrobonitetne ukrepe. Vsi, ki jih je v zadnjih letih sprejel nacionalni nadzornik, so slabšali pogoje poslovanja slovenskega bančnega sistema, gospodarstva in ne nazadnje prebivalstva ter jih postavljali v slabši poslovni položaj v primerjavi z drugimi državami EU.

Rezultat so nizka donosnost evropskih bank in vrednotenja njihovih delnic na nevzdržno nizkih ravneh. Neto obrestna marža v slovenskem bančnem sistemu se je tudi v letu 2021 še naprej nižala in dosegla nadaljnjo zgodovinsko nizko raven 1,4 %. Marže so resda denimo v Italiji in nekaterih drugih državah še nižje kot v Sloveniji, celo pod 1 %, vendar je to za sektor uničujoče. Poslovati s tako nizkimi maržami in z donosi na kapital, ki so globoko pod 10 %, je na dolgi rok škodljivo za sistem. Na ta način je

izjemno težko zagotavljati nov kapital na trgu, ki pa je nujen za financiranje gospodarstva.

Posledično je bančni sektor prisiljen iskati druge možnosti, kar bo vodilo v to, da bodo storitve, povezane z računi prebivalstva, dražje, saj morajo banke za dolgoročno vzdržno poslovanje zagotavljati donose, ki dovolj plemenitijo kapital. Z vidika stroškov poslovanja pa je slovenski bančni sistem primerjalno med učinkovitejšimi, kar ob visoki reguliranosti sektorja ter ob zahtevah po investiranju v tehnološki razvoj in varnost poslovanja ne daje veliko možnosti nadaljnega zniževanja stroškov. Navsezadnje smo v bančnem sektorju že radikalno zmanjšali število zaposlenih in tudi število poslovalnic ter bank na trgu.

Omenjeni vse bolj zaostreni pogoji gospodarjenja za poslovne banke na evrskem območju silijo v nadaljnjo konsolidacijo evropskega bančnega sistema. Enako velja za slovenski bančni sektor, kjer po združitvi Abanke in Nove KBM pričakujemo v prihodnje še nadaljnje združitve.

Po drugi strani pa gospodarsko okrevanje po pandemiji prinaša tudi bančnemu sektorju priložnosti, saj so se ozaveščanje in pritiski k trajnostnemu razvoju po pandemiji izrazito okrepili. »Zeleni dogovor« Evropske komisije prinaša bančnemu sektorju velika pričakovanja glede finančne podpore okoljsko trajnostnim projektom in bančni sektor se je tudi na to začel pripravljati pravočasno. Te spremembe pa zahtevajo tudi spremembe v miselnosti in ravnanju vsakega posameznika in s tem odmikanje od potrošništva. V razmerah pandemije smo prišli v položaj, ki je zgodovinska priložnost. Pri prehodu v nizkoogljično družbo bodo banke odigrale eno najpomembnejših vlog, saj lahko usmerjajo sredstva v naložbe, ki so družbeno in okoljsko odgovorne. Tveganja, ki izhajajo iz podnebnih sprememb, postajajo pomembna finančna tveganja in banke so jih že v letu 2021 začele postopoma vgrajevati v sistem celovitega upravljanja tveganj.

Leto 2021 pa je bilo zaznamovano tudi z odprtjem prvega muzeja bančništva Slovenije pod okriljem Nove Ljubljanske banke, d. d., kar je pomemben korak pri bančno-finančnem opismenjevanju prebivalstva ter razumevanju vloge in pomena bank v gospodarstvu. Ob tem se spomnimo, kaj je bančništvo pomenilo v tej deželi in kaj pomeni danes. Muzej je odprt v

najstarejši neprekinjeno delujoči bančni poslovalnici v Sloveniji, v Mestni hranilnici ljubljanski. Projekt je tudi povezan z opismenjevanjem in ima hkrati izredno pomembno simbolno noto, saj je to del nacionalne zavesti in ponosa, kajti lastno bančništvo imamo že prek 200 let. Z odprtjem muzeja je izkazana tudi druga plat družbene vloge bančništva.

V teh razmerah je pomembno, da dialog bančnega sektorja na ravni Združenja teče izjemno produktivno in učinkovito, o strokovnih temah se pogovarjamo na zelo visoki ravni, z vzajemnim spoštovanjem in strokovno doslednostjo. Sektor deluje zelo složno pri stvareh, ki zadevajo strokovne usmeritve in razvoj panoge, in ocenjujem, da je to verjetno najbolj izrazito v doslejšnji zgodovini. Ocenjujem, da smo res na pravi poti in da je bančništvo ponovno eden najpomembnejših stebrov v družbi. To navsezadnje dokazujemo z našim ravnanjem v tokratni krizi, ko sistema in javnih financ ne obremenjujemo, ampak s svojim znanjem, likvidnostjo in kapitalom aktivno sodelujemo pri čim manj bolečem izhodu iz zahtevnega položaja, hkrati pa že iščemo poti, da polno izkoristimo zgodovinsko priložnost preboja gospodarstva naše države in regije ter ne nazadnje Evrope.

Za to se zahvaljujem vsem članicam in članom nadzornega sveta Združenja, njihovim namestnicam in namestnikom, članicam in članom odborov in delovnih skupin, ki delujejo pri Združenju, zaposlenim Združenja, ki so v okviru svojih delovnih področij vsi pomembno pripomogli k učinkovitemu delovanju Združenja, prav tako pa vsem slovenskim bančnicam in bančnikom, ki smo tudi v letu 2021 dokazali, da smo kos vsem še tako zahtevnim izzivom.

Blaž Brodnjak,
predsednik nadzornega sveta Združenja bank Slovenije

Uvod

Izvajanje aktivnosti Združenja bank Slovenije, tako zaposlenih na Združenju kakor tudi predstavnikov bank v odborih in delovnih telesih, je bilo še tudi v letu 2021 zaznamovano z razmerami pandemije covida-19 in povezano s podporo sektorju na različnih področjih poslovanja, vključujoč usklajevanja priprave ukrepov z institucijami in njihovega izvajanja ter evropskih in nacionalnih regulatornih sprememb, usklajevanja operativnih vprašanj in obveščanja splošne javnosti, predvsem prebivalstva, o vplivu ukrepov in razmer na način izvajanja finančnih transakcij na čim bolj pregleden način.

Na aktivnosti Združenja v letu 2021 pa so pomembno vplivale tudi regulatorne spremembe na različnih drugih področjih poslovanja bančnega sektorja, predvsem na področjih, povezanih s pripravo na spodbujanje okoljsko dolgoročno vzdržnih investicij na družbeno in upravljavsko odgovoren način, z upravljanjem tveganj, povezanih z digitalizacijo, in kibernetских tveganj, s plačilnimi sistemi ter z reformo referenčnih obrestnih mer.

Združenje je tudi v letu 2021 nadalje krepilo sodelovanje z gospodarstvom (gospodarsko, turistično in obrtno-podjetniško zbornico) ter ministrstvi, predvsem Ministrstvom za finance, Ministrstvom za pravosodje, Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo, Upravo RS za javna plačila, SI-CERT, Policijo, sodstvom, Uradom RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR), Geodetsko upravo RS (GURS) in drugimi, tudi z različnimi bančnimi združenji drugih držav EU. Okrepljeno je bilo delovanje predstavnikov bančnega sektorja v okviru Evropske bančne federacije, predvsem na področjih, ki so strateškega pomena tudi za slovenski bančni sistem (digitalizacija in kibernetična varnost, okoljsko vzdržno financiranje in reforma referenčnih obrestnih mer).

Združenje je tudi uspešno nadaljevalo prilagoditve lastnega poslovanja in ne glede na investicije, ki jih je za prilagoditev delovnih procesov moralo izvesti dodatno od predvidenih, pomembno znižalo skupne stroške poslovanja.

Realizirani so bili vsi operativni cilji, postavljeni v programu dela za leto 2021, ali pa so zaradi narave in vsebine v izvajanju ter vključeni tudi v program dela za leto 2022.

Aktivnosti so tudi v letu 2021 temeljile na strateških ciljih:

- ugled,
- financiranje gospodarstva, novi produkti in zelena ekonomija,
- regulativa in nadzor,
- digitalna transformacija,
- varstvo potrošnikov.

Na področju ugleda smo dosledno izvajali komunikacijsko strategijo na vse segmentih od splošne komunikacije do aktivnosti izobraževanja in publicistike ter si prizadevali za dvig ugleda in zaupanja v banke ter krepitev ozavešanja o pomenu bančništva in financ ter njunega poznavanja v javnosti, tako splošni kot strokovni.

Proaktivno komuniciranje z javnostjo je bilo usmerjeno predvsem na področja, na katerih so vse članice uvajale spremembe in novosti, ki so bile posledica spremenjene regulative.

Tudi v letu 2021 se je krepitev ugleda sektorja izrazila v rasti deleža pozitivnih in zmanjševanju deleža negativnih odzivov različnih javnosti.

Med pomembnejšimi vsebinami, ki so izstopale v medijih, so bile tiste, povezane z interventno zakonodajo, krediti v CHF, makrobonitetnimi ukrepi Banke Slovenije (BS) in vplivom na kreditno sposobnost prebivalcev, zelenim financiranjem in povzetki razprav z Dneva slovenskih bančnikov, spremembami pri spletnem kartičnem plačevanju, finančnim opismenjevanjem mladih in varnostnimi opozorili glede informacijskih prevar ter za menjavo CHF LIBOR z nadomestno referenčno obrestno mero SARON.

V letu 2021 je bila izvedena tudi prenova javne spletne strani in začeta prenova ekstrasnet Zdrženja, pri čemer je prenova zajela varnostni, funkcionalni, oblikovalski, uporabniški, vsebinski in tehnološki vidik.

Na področju financiranja gospodarstva so bile aktivnosti še tudi v letu 2021 namenjene spremljavi izvajanja ukrepov za omilitev posledic krize za gospodarstvo skupaj z drugimi deležniki (priprava pobud s področja interventne zakonodaje in makrobonitetnih ukrepov Banke Slovenije) in spremljavi gibanja izpostavljenosti kreditnemu tveganju. Za ta namen je bila ustanovljena posebna skupina, ki je med drugim identificirala panoge, ki so se soočile z največjimi izzivi zaradi pandemije, ugotavljala potrebe po financiranju po izteku zakonskih moratorijev, hkrati pa spremljala razmere za primer, da bi bilo treba aktivirati postopke v skladu z Načeli za prestrukturiranje. Drugi vsebinsko najpomembnejši sklop pa je zajemal aktivnosti, povezane s prilagajanjem poslovanja od strateške ravni pa do upravljanja tveganj na področju financiranja trajnostnega razvoja gospodarstva. Zaradi obsežnih regulatornih sprememb in zahtev na področju okoljsko vzdržnega financiranja v okviru programa zelene gospodarske rasti je bila v letu 2021 oblikovana tudi posebna delovna skupina za trajnostno financiranje.

Med drugim so bili sprejeti:

- Smernice trajnostnega financiranja,
- z elementi ESG dopolnjene Smernice upravljanja tveganj,
- nov Povzetek poročila o oceni vrednosti nepremičnin za zavarovano posojanje z novimi polji za vnos podatkov, ki so potrebni za presojo vplivov stavb na okolje in vplivov okolja na nepremičnine.

Združenje se je novembra vključilo v mednarodno zavezništvo za razogljčenje bančnega sektorja Net-Zero Banking Alliance in v vlogi podpornega člana s tem dodatno potrdilo namero slovenskega bančnega sektorja za podporo prizadevanjem za doseganje nacionalnih, evropskih in globalnih podnebnih in okoljskih ciljev.

Na področju bančne regulative in nadzora je bil v letu 2021 na novo ustanovljen Kadrovski forum, ki se je ukvarjal s kadrovskimi vprašanji, ki ne izhajajo iz kolektivne pogodbe dejavnosti. V ospredju so bila vprašanja,

povezana z delom na domu, etiko in kulturo poslovanja, covidom-19, organizacijo cepljenja, izpolnjevanjem in preverjanjem PCT-pogoja glede na vladne odloke (tako za zaposlene kot tudi za stranke bank in hranilnic), ter sodelovanje delavcev v nadzornem svetu banke.

Pri nacionalnih zakonodajnih postopkih smo med drugim sodelovali pri oblikovanju pripomb k:

- Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma,
- novemu Zakonu o bančništvu,
- novemu Zakonu o varstvu potrošnikov,
- noveli Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju,
- Zakonu o izvršbi in zavarovanju (pri nekaterih so bili vloženi tudi amandmaji v Državni zbor RS),
- predlogom zakonov s področja investicijskih skladov (predlogi sprememb Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje – ZIS-DU-3D, Zakona o upravljalcih alternativnih investicijskih skladov – ZUA-IS-B in Zakona o oblikah alternativnih investicijskih skladov – ZOAIS) ter
- k implementaciji PSD2.

Na področju evropske regulative so bile v ospredju predvsem aktivnosti na naslednjih področjih:

- upravljanje kreditnega in operativnega tveganja,
- implementacija direktive CRD5 oziroma uredbe CRR2, trajnostno financiranje in vključevanje dejavnikov ESG v bančne procese,
- poročanje na podlagi standarda FACTA in OECD,
- priprava izvedbene uredbe, ki določa zamenjavo referenčne obrestne mere CHF LIBOR s SARON s 1. januarjem 2022,
- SRD II (Direktiva o spremembi Direktive 2007/36/ES glede spodbujanja dolgoročnega sodelovanja delničarjev), predvsem z vidika razkrivanja informacij delničarjem in s tem povezanimi agenti za zbiranje podatkov,
- implementacija CSDR (Uredba št. 909/2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v EU in o centralnih depotnih družbah) in
- predlogi sprememb pravil delovanja sheme SCT, sheme SCT Inst, sheme SDD Core in sheme SDD B2B, ki so bila pripravljena v okviru Evropskega plačilnega sveta ...

Na področju digitalne transformacije je bila posebna pozornost posvečena varnosti informacijskih rešitev, seznanjanju s kibernetskimi aktivnostmi EU in sodelovanju v njih, pregledom groženj, katerih seznam za finančni sektor pripravlja CERT-EU, in Europolovim opozorilom ter sporočilom za javnost o napadih na informacijske sisteme finančnih institucij EU.

Pri izmenjavah informacij glede prevar in incidentov s področja informacijske varnosti z nacionalnim varnostnim centrom SI-CERT je bil dosežen dogovor, da bodo banke pristopile k vzpostavitvi lastnih platform MISP.

Prenovljena so bila tudi Priporočila za ravnanje članic ZBS v primerih suma neupravičene transakcije, ki izhaja iz spletne prevare.

Na področju zakonodajnih predlogov, povezanih z digitalizacijo in kibernetsko varnostjo, smo sodelovali v procesu priprave novega osnutka Zakona o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja (ZEISZ), osredotočeno na dve ključni vsebini, in sicer na uporabo kvalificiranih potrdil kot sredstva elektronske identifikacije ter izdajo kvalificiranih potrdil za elektronski podpis z videoidentifikacijo, in v procesu priprave predloga Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) glede vzpostavitve okvira za evropsko digitalno identiteto.

Aktivnosti so bile usmerjene tudi v nadaljnjo širitev uporabe komunikacijskega vmesnika ZBS B2B, ki omogoča B2B-izmenjavo katerihkoli podatkov med različnimi partnerji ter on-line povezljivost na različnih vsebinskih področjih. Med drugim je bilo dogovorjeno, da bo nova izmenjava podatkov po Standardu FRP, ki ga vodi Zbornica računovodskih servisov v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, potekala prek komunikacijskega vmesnika ZBS B2B.

Na področju varstva potrošnikov so aktivnosti potekale predvsem v zvezi z:

- digitalno transformacijo (digitalizacija postopkov, omogočanje poslovanja z oddaljenim dostopom) in
- varovanjem podatkov potrošnikov (implementacija sprememb zakonodaje s področja varstva potrošnikov, potrošniškega kreditiranja in novosti na področju plačilnih storitev, sodelovanje z eSeniorji, izvedba nacionalne raziskave o napadih).

Pomembne pa so bile tudi vse izobraževalne aktivnosti, posebej tiste, namenjene finančnemu opismenjevanju, ki prispevajo k večjemu poznavanju in s tem k večji varnosti izvajanja finančnih transakcij ter k zaščiti pred zlorabami podatkov in goljufijami. V času pospešenega prehoda na digitalno poslovanje postajata namreč finančna in digitalna pismenost še bolj pomembni za varnost poslovanja vseh generacij. Zato smo zelo veseli, da se nacionalnega in evropskega tekmovanja iz finančne pismenosti vsako leto udeležuje večje število šol in učencev. Čeprav smo tudi v letu 2021 zaradi zdravstvenih razmer nacionalno tekmovanje marca izpeljali on-line, se je nanj prijavilo 14 slovenskih šol ter skupaj 246 učencev in dijakov. Zmagovalci nacionalnega tekmovanja so se nato udeležili evropskega finala, ki je v letu 2021 ravno tako potekal prek spleta.

Združenje je tudi v letu 2021 delovalo v izzivov polnem okolju in svoje delo v sodelovanju z različnimi deležniki odzivno in učinkovito opravljalo, za kar se zahvaljujem zaposlenim na Združenju ter vsem članom odborov in delovnih skupin, ki so v razmerah pandemije (ali kljub njim) zelo aktivno sodelovali. Zahvala tudi izvajalcem izvensodne poravnave potrošniških sporov, ki so v izrednih razmerah leta 2021 skoraj nemoteno opravljali kakovostno strokovno delo in s tem pripomogli k reševanju sporov tudi med pandemijo.

Zahvaljujem se nadzornemu svetu Združenja za vse usmeritve in pomoč pri uresničevanju ciljev zagotavljanja učinkovite podpore poslovanju bančnega sektorja ter v razmerah pandemije še gospodarstvu in prebivalcem, kakor tudi za podporo spremembam procesov delovanja Združenja, ki jih je bilo treba nadaljevati tudi v teh časih, polnih velikih in nepričakovanih sprememb v življenju in poslovanju.

Stanislava Zadavec Capriolo,
direktorica Združenja bank Slovenije

Organi Združenja bank Slovenije:

- skupščina
- nadzorni svet
- direktorica: mag. Stanislava Zadravec Capriolo

Člani nadzornega sveta	Namestniki članov
Blaž Brodnjak, Nova Ljubljanska banka, d. d., predsednik nadzornega sveta	Andreas Burkhardt, Nova Ljubljanska banka, d. d.
mag. Vojka Ravbar, SKB banka, d. d., namestnica predsednika nadzornega sveta	mag. Manica Novak, SKB banka, d. d.
Banka Sparkasse, d. d.	Tomaž Šalamon, Banka Sparkasse, d. d.
Andrej Andoljšek, Addiko bank, d. d.	Anja Božac, Addiko bank, d. d.
Lorenzo Ramajola, UniCredit Banka Slovenija, d. d.	UniCredit Banka Slovenija, d. d.
mag. Sabina Župec Kranjc, Nova Kreditna banka Maribor, d. d.	Matej Falatov, Nova Kreditna banka Maribor, d. d.
Jozef Kausich, Banka Intesa Sanpaolo, d. d.	Ivan Ivičič, Banka Intesa Sanpaolo, d. d.
Mario Henjak, Gorenjska banka, d. d.	Marko Filipčič, Gorenjska banka, d. d.
Jana Benčina Henigman, Sberbank banka, d. d.	Sberbank banka, d. d.
Klemen Bajt, Primorska hranilnica Vipava, d. d.	Rado Likar, Primorska hranilnica Vipava, d. d.
SID banka, d. d.	Goran Katušin, SID banka, d. d.
Mitja Otorepec, Summit Leasing Slovenija, d. o. o	Andrej Pucer, NLB Leasing, d. o. o.

Stanje na dan 31. januarja 2022.

Nekateri makroekonomski podatki za Slovenijo

	2021	2020
Realna rast BDP (v %)	8,1	-4,2
Nominalni BDP (v mio EUR)	52.020	46.297
BDP na prebivalca (v EUR)	24.678	22.312
Primanjkljaj (neto izposojanje) države (v mio EUR)	339	285
Konsolidirani dolg države (v mio EUR)	40.134	37.429

Vir: Surs.

Nekateri podatki za slovenski bančni sektor

(v mio EUR)	2021	2020
Bilančna vsota	48.255	44.651
Kapital	5.063	4.805
Kreditni podjetjem	9.302	8.750
Kreditni gospodinjstvom	11.263	10.712
Depoziti podjetij	8.998	8.031
Depoziti gospodinjstev	23.953	22.437
Čiste obresti	625,1	639,1
Bruto dohodek	1.205,7	1.360,1
Operativni stroški	-717,1	-718,4
Dobiček po obdavčitvi	527,3	450,3

Vir: Mesečna informacija o poslovanju bank, BS, februar 2022.

Aktivnosti Združenja bank Slovenije v letu 2021

Ekonomika bančnega poslovanja

Področje ekonomike bančnega poslovanja vključuje upravljanje tveganj, notranjo revizijo, bančno računovodstvo, davke in poročanje regulatornim, nadzornim ter davčnim organom. Našteto je zajeto v okviru dela treh odborov, in sicer za upravljanje tveganj, za notranjo revizijo in za računovodstvo. Zaradi obsežnih regulatornih sprememb in zahtev na področju okoljsko vzdržnega financiranja v okviru programa zelene gospodarske rasti pa je bila v letu 2021 oblikovana tudi posebna delovna skupina za trajnostno financiranje.

Izvajanje nalog in obravnava konkretnih izzivov sta potekala prek omenjenih odborov in devetih delovnih skupin, ki delujejo v njihovi sestavi (za zavarovanja, za modeliranje, za operativno tveganje, za implementacijo smernic Evropskega bančnega organa (EBA) za odobranje in spremljanje kreditov, za davke, za poročanje, za MSRP, za predpise o izvajanju avtomatične izmenjave informacij o finančnih računih (AEOL) in FATCA ter v letu 2021 novoustanovljene delovne skupine za trajnostno financiranje). Aktivnosti navedenih delovnih teles Združenja so v letu 2021 poleg rednih nalog zaznamovali zlasti nadaljevanje pandemije covid-19, zeleni prehod in nove regulatorne zahteve glede vključevanja okoljskih, družbenih in upravljavskih dejavnikov (t. i. dejavnikov ESG) v bančne procese ter povečano operativno tveganje.

Zaradi novonastalih potreb so bile ustanovljene ali so delo nadaljevale specializirane ad hoc delovne skupine, ki so se ukvarjale zlasti s področjem trajnostnega financiranja in vključevanja dejavnikov ESG v procese upravljanja tveganj, s prevarami pri spletnih plačilih ter izvajanjem novih pravil, ki jih je uveljavila nova bančna regulativa. Vsa omenjena delovna telesa, redna in specializirana, so pri tem upoštevala strateške usmeritve, ki so bile vključene v program dela Združenja za leto 2021, na praktično vseh petih področjih.

Delo je bilo tako usmerjeno zlasti v:

- ocenjevanje in zmanjševanje negativnega vpliva koronavirusa SARS-CoV-2 oziroma pandemije bolezni covid-19 na poslovanje bančnega sektorja ter sprejemanje potrebnih mitigacijskih ukrepov;
- obravnavo metod in postopkov upravljanja tveganj s poudarkom na učinkovitem in preudarnem upravljanju kreditnega tveganja (odobranje in spremljanje naložb v skladu z novimi regulativnimi standardi);
- vključevanje dejavnikov ESG v procese upravljanja tveganj (zlasti na področju kreditnega tveganja, operativnega tveganja, portfeljskih analiz, izvajanja podnebnih stresnih testov ter pridobivanja podatkov);
- nadgradnjo priporočil za obvladovanje operativnega tveganja (zlasti na področju presoje zunanjih izvajalcev in preprečevanja prevar);
- izvajanje skupnih pregledov najpomembnejših zunanjih izvajalcev bank in hranilnic;
- osveževanje in nadgradnjo obstoječih oziroma pripravo novih dokumentov, ki se nanašajo na interne postopke, veljavna regulatorna pravila in primere dobrih praks s področja dela;
- podajanje vrste pobud, predlogov, komentarjev in vprašanj v zvezi s spremembami zakonodaje oziroma uvajanjem novih regulatornih predpisov na evropski in lokalni ravni ter okrepljeno medsebojno obveščanje.

Odbor za upravljanje tveganj

Odbor je na petih rednih sejah v letu 2021 ter prek obsežne elektronske korespondence obravnaval aktualne teme s področja upravljanja tveganj v bankah in hranilnicah, razreševal dileme in praktična vprašanja, usklajeval in dajal pobude, se seznanjal s spremembami v regulatornem okolju,

izvajal ankete in obravnaval njihove rezultate ter vodil proaktiven dialog s ključnimi deležniki.

Odbor je bil v začetku leta vključen v pripravo pobud v zvezi z interven-tno zakonodajo zaradi pandemije covida-19 (na primer podaljšanje odloga plačila kreditnih obveznosti in roka za izkoriščanje državne jamstvene she-me ter pobuda za njeno poenostavitev, podaljšanje smernic za prehodno regulativno obravnavo komercialnih moratorijev do konca leta 2021).

V februarju 2021 je bila na pobudo Odbora za podjetja ustanovljena nova mešana delovna skupina, v kateri so sodelovali tudi člani Odbora za upravljanje tveganj. Tej skupini je bil zaupan mandat za pripravo prvih smernic ZBS za trajnostno financiranje, ki je nalogo v juliju 2021 tudi uspeš-no dokončala (več je opisano v razdelku te delovne skupine v nadaljeva-nju). Skozi vse leto je Odbor za upravljanje tveganj v sodelovanju z drugimi delovnimi telesi Združenja podrobneje obravnaval številne zakonodajne in regulatorne spremembe, še zlasti glede vpeljevanja dejavnikov ESG v ban-čne procese. Za to področje je julija ustanovil posebno delovno skupino, ki je po strokovnem posvetovanju s člani drugih delovnih teles Združenja in z BS posodobila smernice upravljanja tveganj ter jih nadgradila z dodatni-mi vsebinami glede ESG (predvsem glede upravljanja kreditnega tveganja, oblikovala pa je tudi novo temeljno načelo, naj banke obravnavajo pod-nebna/okoljska, družbena in upravljavka tveganja ter jih učinkovito up-ravljajo, prav tako naj v svojih poslovnih strategijah zasledujejo družbeno, okoljsko in upravljavsko odgovorno delovanje). Novela smernic je bila na spletni strani Združenja javno objavljena v decembru.

Odbor je dejavno sodeloval tudi v posvetovalnem procesu ob reviziji skle-pa BS o upravljanju kreditnega tveganja, zlasti z vidika vključitve usmeri-tev, ki so zapisane v smernicah EBA o odobranju in spremljanju kreditov, ter uskladitve pogojev za pravno gotovost zavarovanj z nepremičninami pri ocenjevanju izgub iz kreditnega tveganja s pogoji, ki veljajo v uredbi CRR za namen izračuna kapitalskih zahtev za kreditno tveganje.

Enako je vse leto spremljal makroekonomska dogajanja in nadaljeval redna srečanja s predstavniki UMAR. Na dveh srečanjih – na prvem so sodelovali tudi predstavniki analitskih oddelkov BS in GZS – so se udeleženci seznanili

z napovedmi prihodnjih gibanj makroekonomskih kategorij ter predstavili zaznane trende v poslovanju različnih gospodarskih sektorjev.

Redno je spremljal tudi delo Zbornice računovodskih servisov v okviru GZS pri projektu standardizacije finančnih razkritij o poslovanju zlasti malih in srednjih podjetij (projekt Standard FRP), se pri nosilcih projekta seznanjal z napredkom in usklajeval besedilo pogodbe za uporabo finančnih podatkov po tem standardu. Na treh sejah se je seznanil tudi z rešitvami treh ponudnikov storitev, ki lahko pomagajo pri upravljanju tveganj v bankah.

Med člani je odbor izvajal ankete s področja dela, obravnaval njihove rezultate in v razpravi razjasnjeval dileme ter podajal usmeritve. V drugi polovici leta je tako izvedel tradicionalno anketo med predstavniki oddelkov za upravljanje tveganj v bankah o ključnih sedanjih in pričakovanih tveganjih, ki grozijo bankam. Rezultati so tudi lani razkrili veliko pomembnost regulatornega tveganja, okrepilo se je kreditno in tržno tveganje, trend krepitve pa obstaja tudi pri podnebnih/okoljskih tveganjih, vendar je pomembnost slednjih manjša. Odbor se je ob tem dodatno seznanil z rezultati podobnih študij na lokalni (na primer BS), regionalni (na primer EBA, ECB, ESRB) in globalni ravni (McKinsey, WEF).

Oktobra je bil izpeljan tradicionalni strokovni posvet o aktualnih izzivih pri upravljanju tveganj v bankah in hranilnicah, kar je osrednji dogodek, ki ga pripravlja odbor. Tudi v letu 2021 so bile v ospredju vsebine, ki jih uokvirjajo ključne usmeritve dela ZBS. Razdeljene so bile v tri vsebinske module: makroekonomske razmere in napovedi, trajnostno financiranje in regulatorna oziroma nadzorniška praksa. Posvet je tudi tokrat izpolnil svojo vlogo pomembnega foruma za izmenjavo znanj, mnenj, pogledov in dobrih praks, s čimer je bil udeležencem, tudi po zaslugi predavanj tujih priznanih strokovnjakov in okrogle mize z mednarodno udeležbo predstavnikov različnih deležnikov, omogočen širši pogled na dinamiko razvoja različnih tveganj ter načine njihovega upravljanja v bankah in hranilnicah.

Odbor in v njegovem okviru delujoče delovne skupine so prispevali opazen vsebinski opis upravljanja tveganj tudi za strokovno revijo Bančni vestnik in druge kanale komuniciranja z javnostmi ter s tem pripomogli k posredovanju relevantnih informacij širšemu krogu deležnikov.

Kot že omenjeno uvodoma, so aktualnost, pomembnost in kompleksnost vsebin, povezanih z vpeljevanjem dejavnikov ESG, ter aktualnost upravljanja kreditnega in operativnih tveganj terjale intenzivno delo tako rednih kot ad hoc delovnih skupin, ki delujejo v okviru odbora in jih slednji kot matično delovno telo koordinira in usmerja. Delo in prispevki vseh teh skupin so na kratko predstavljeni v nadaljevanju.

Skupina za zavarovanja

Skupina se je na rednih sestankih sestala petkrat, delo pa je prvenstveno usmerjala v dopolnitev v letu 2019 izdelanega obrazca za pripravo povzetka poročila o oceni vrednosti nepremičnin za zavarovano posojanje z novimi polji za vnos podatkov, ki so potrebni za presojo vplivov stavb na okolje in vplivov okolja na nepremičnine.¹ V ta namen je bila ustanovljena posebna delovna skupina, ki je predlog novega obrazca in pripadajočih navodil za njegovo izpolnjevanje uskladila in preizkusila prek medresorske delovne skupine s Slovenskim inštitutom za revizijo (SIR), vsebino pa decembra 2021 predstavila na strokovnem srečanju Sekcije pooblaščenih ocenjevalcev vrednosti, ki ga je organiziral SIR. S sodelovanjem na letni konferenci ocenjevalcev vrednosti s predstavitvijo ključnih regulatornih novosti na tem področju je skupina nadalje krepila interakcijo med ocenjevalci vrednosti nepremičnin z uporabniki cenitev.

Skupina je izvedla številne ankete, med drugim o načinih ocenjevanja pričakovanih denarnih tokov iz naslova unovčitve kreditnega zavarovanja z nepremičninami, o upoštevanju zavarovanj z nepremičninami v stečajnih in izvršilnih postopkih ter o uporabi informacij iz letnih poročil GURS o trgu nepremičnin v internih postopkih spremljanja vrednosti nepremičnin. Skupina je bila prav tako dejavna pri pobudi, ki jo je naslovila na GURS, in sicer da se članicam ZBS na podlagi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja z namenom izboljšanja učinkovitosti poslovanja in digitalizacije

¹ V obrazcu so poleg polj za vnos podatkov z energetske izkaznice (EI), kot so datum njene izdaje, energetski razred stavbe, izmerjena emisija CO₂ in potrebna primarna energija stavbe, dodani tudi polji za oceno energetske učinkovitosti stavbe v primeru, da EI zanjo ni izdana – to sta polji za izbiro načina ogrevanja in toplotne izoliranosti stavbe. Z vidika ocene podnebnih in okoljskih vplivov na nepremičnino je dodano polje za oceno poplavne ogroženosti, ki se oceni na podlagi pretežne poplavne ogroženosti parcel.

postopkov dovoli ponovna uporaba podatkov o posplošenih vrednostih nepremičnin s stalnim ažuriranjem, ki se vodijo v evidencah GURS. Pobuda žal ni bila uspešna.

Skupina je bila vključena tudi v projekt družbe Bankart za vzpostavitev elektronske izmenjave podatkov o vinkulacijah med bankami oziroma hranilnicami in zavarovalnicami ter v razreševanje dilem s področja vrednotenja, ponovnega vrednotenja ter spremljanja vrednosti nepremičnin ter premičnin v skladu z uredbo CRR in smernicami EBA o odobravanju in spremljanju kreditov. Zlasti določbe slednjih je skupina podrobno obravnavala, zavzela stališče glede njihovega izvajanja v praksi ter ga preverila na sestanku s predstavniki BS, ki je potekal februarja.

Skupina za modeliranje

Skupina je v letu 2021 v okviru petih rednih sestankov glavnino aktivnosti usmerjala v razprave o izzivih in iskanje metodoloških rešitev na področju ocenjevanja parametrov kreditnega tveganja v razmerah pandemije covid-19 ter vključevanja dejavnikov ESG v proces modeliranja kreditnega tveganja, zlasti pri izvajanju podnebnih stresnih testov.

V zvezi s prvo temo je izmenjevala informacije o izzivih pri ocenjevanju kreditnega tveganja v razmerah med pandemijo covid-19 in po njej, v zvezi z drugo pa je razpravljala o pristopih pri vključevanju dejavnikov ESG v proces modeliranja kreditnega tveganja. Kot aktualna tema je bilo posebej izpostavljeno podnebno stresno testiranje, ki je kot panevropska regulatorna vaja napovedano za letošnje leto, zlasti z vidika določanja relevantnih scenarijev in transmisijskega mehanizma vpliva podnebnih gonilnikov na makroekonomske kategorije ter na parametra PD in LGD. V ta namen je skupina jeseni gostila predstavnika dveh zunanjih institucij – mednarodnega svetovalnega podjetja in lokalne nevladne organizacije –, vodja skupine pa je imel tudi predavanje na temo, ki je bila predstavljena v novembrski številki revije Bančni vestnik. O tej temi se je skupina seznanjala tudi prek strokovnih publikacij, ki so jih objavili regulatorni organi ali druge specializirane institucije.

Skupina je nadaljevala sodelovanje na strokovni ravni s predstavniki UMAR ter se skupaj z zainteresiranimi člani matičnega odbora in Odbora za podje-

tja udeležila dveh predstavitev njihovih makroekonomskih napovedi. Prav tako je dejavno sooblikovala seminar na temo modeliranja, ki ga je maja organiziral Izobraževalni center ZBS. Med obravnavanimi vsebinami so bili izzivi in praktične rešitve pri modeliranju parametrov PD in LGD, upravljanje modelov, modelsko tveganje in prihodnji trendi, vpliv covida-19 na modele kreditnega tveganja, vključevanje dejavnikov ESG v modele kreditnega tveganja, upravljanje podatkovnih skladišč ter ugotovitve in pričakovanja bančnega nadzornika na tem področju.

Skupina za operativno tveganje

Delo te skupine je bilo po tem, ko je v letu 2020 uspešno končala pripravo skupnega (enotnega) kontrolnega vprašalnika za izvedbo rednih letnih pregledov zunanjih izvajalcev, usmerjeno v nadaljnje usklajevanje vprašalnika in njegovo dopolnjevanje kot tudi v usklajevanje postopkov za njegovo pridobivanje na podlagi rezultatov oziroma izkušenj njegove uporabe v predhodnem letu. V ta namen je v okviru treh rednih in dveh dodatnih sestankov, ki so potekali skupaj s predstavniki funkcije notranje revizije in skrbniki pogodb z zunanjimi izvajalci, dodatno uskladila postopke ter vprašalnik poenostavila.

Na pobudo skupine je bila zaradi povečane pojavnosti zlorab pri plačilih v minulem letu oblikovana posebna delovna skupina za posodobitev Priporočil za ravnanje članic ZBS v primerih suma neupravičene transakcije, ki izhaja iz spletne prevare. Specializirano skupino so poleg članov matične delovne skupine sestavljali tudi predstavniki drugih delovnih teles Združenja oziroma funkcij v bankah (skladnost poslovanja, plačilni promet ...) z namenom, da bo novela dokumenta pripravljena čim bolj celovito ter bo s tem učinkoviteje prispevala k večji varnosti in zaupanju javnosti v zanesljive ter varne plačilne storitve bank in hranilnic. Delovna skupina je na 12 sestankih, ki so se jih udeležili tudi predstavniki Urada RS za preprečevanje pranja denarja, Policije in SI-CERT, pripravila posodobljeno verzijo priporočil s konkretnimi predlogi ravnanj bank in hranilnic. Njen del so tudi nove priloge, na primer popis različnih vrst in znakov prevar ter priporočil ravnanja za vsako od njih, popis in besedilo določb relevantne zakonodaje oziroma regulative, obrazec prijave zlorabe ter osvežen seznam kontaktnih oseb pri članicah Združenja.

Delovna skupina bo zaradi povečane incidence zlorab in vedno novih oblik prevar svoje delo nadaljevala ter dokument redno (vsaj polletno) pregledovala in po potrebi posodabljala.

Poleg omenjenega je skupina obravnavala vprašanja o pristopih k izvajanju regulativnih zahtev s področja dela (na primer izpolnjevanje pričakovanj iz vodnika ECB o podnebnih in okoljskih tveganjih), se seznanila z rezultati analiz odborov Združenja s področja aktualnih tveganj v bančnem poslovanju ter se tudi lani vključila v izobraževalno dejavnost Združenja v obliki predstavitve vsebin o upravljanju operativnega tveganja v rednem programu Bančne šole.

Skupina za implementacijo smernic EBA o odobranju in spremljanju kreditov

Upoštevanje izjemno pomembnost kreditnega procesa v bankah in hranilnicah ter v okviru tega procesa še posebej postopkov odobranja in spremljanja kreditov, je bila na podlagi sklepa matičnega odbora v letu 2020 oblikovana delovna skupina, katere naloga je podrobno obravnavati smernice EBA, ki urejajo to področje bančnega poslovanja. Skupina je na treh sestankih v letu 2021 nadaljevala sistematično obravnavo smernic in ključnih dilem, ki se, pogosto tudi zaradi splošne narave določb, pojavljajo pri njihovem izvajanju v praksi. V strokovnem dialogu je skupina v zvezi z vsemi prepoznanimi dilemami pregledala tolmačenja organa EBA in sprejela ter dokumentirala ustrezne razlage ter jih februarja predstavila in verificirala pri nacionalnem pristojnem organu. V okviru tega dialoga mu je postavila tudi določena vprašanja ter se vključila v posvetovanje ob pripravi novele sklepa upravljanja kreditnega tveganja BS z vidika prenosa določb smernic v predmetni akt.

Ob izteku svojega mandata je skupina pripravila dokument, v katerem je predstavljen nabor ključnih dilem in sprejetih stališč, pri večini pa je podana tudi povratna informacija predstavnikov BS.

Odbor za notranjo revizijo

Poslanstvo odbora je učinkovita izmenjava izkušenj, znanj in najboljših praks notranjega revidiranja, sprotno seznanjanje s področnimi predpisi in aktualnimi tveganji bančnega poslovanja ter krepitev strokovnosti funkcije notranje revizije v bankah in hranilnicah.

Člani odbora so na dveh rednih sejah obravnavali širšo aktualno problematiko dela notranjih revizorjev, si izmenjevali izkušnje in podajali stališča do ključnih tem. Sicer pa so se sprotno seznanjali z aktivnostmi komplementarnih odborov in aktualnimi regulatornimi spremembami, prek posebnih sestankov z delovno skupino za operativno tveganje pa so se vključili v strokovno razpravo pri nadgradnji postopkov upravljanja tveganja zunanjega izvajanja oziroma v izmenjavo informacij s predstavniki prve in druge obrambne linije.

Glavni fokus dela odbora v minulem letu je bil sicer namenjen pripravi in koordinaciji izvedbe skupnih revizijskih pregledov zunanjih izvajalcev v skladu z določbami smernic EBA o zunanjem izvajanju. Te v 91. členu naročniku storitve zunanjega izvajanja omogočajo, da poleg samostojnega revizijskega pregleda na lokaciji izvajalca pregled izvede tudi v obliki skupne revizije predstavnikov članic Združenja ali tretjih oseb. Odbor se je odločil, da bo tovrstne skupne revizije zaradi številnih prednosti, ki jih prinašajo tako bankam in hranilnicam kot tudi zunanjim izvajalcem, zaupal mednarodnim specializiranim revizijskim družbam. Za realizacijo te odločitve je v letu 2020 pripravil poseben akcijski načrt, v skladu s katerim je v minulem letu uskladił potrebno dokumentacijo, izvedel naročilo dveh pregledov ter ju prek posebne koordinacijske skupine usmerjal skupaj z izbranim izvajalcem skupnega pregleda. Prvi pregled je bil končan v novembru, drugi bo predvidoma v prvem četrtletju tega leta, odbor pa je izvedel vse potrebne postopke za izvedbo skupnih pregledov še dveh zunanjih izvajalcev v tekočem letu.

Člani odbora so izvedli redno letno anketo o aktualnih tveganjih in delu notranje revizije. Anketa je bila skupaj z nekaterimi drugimi odbori izvedena v avgustu, njeni rezultati pa so bili na redni seji podrobneje obravnavani

skupaj z izsledki anket drugih odborov Združenja in podobnih nacionalnih ter mednarodnih študij.

Tudi v minulem letu so člani odbora pregledali in potrdili seznam ključnih vsebin letnega poročila o delu službe notranje revizije na podlagi določb Zakona o gospodarskih družbah in Zakona o bančništvu ter pregledali in osvežili tabelarični seznam številnih regulatorno zahtevanih aktivnosti funkcije notranje revizije.

Pomemben del dejavnosti je bil tudi lani namenjen strokovni pripravi in organizaciji tradicionalnega dvodnevnega posveta notranjih revizorjev, ki je bil izpeljan v maju. Na njem so bile med drugim obravnavane teme, povezane z izzivi delovanja in razvoja revizijske stroke, sodelovanjem notranje revizije z drugo obrambno linijo, načrtovanjem letnega načrta dela notranje revizije, kibernetško varnostjo ter ključnimi regulativnimi spremembami.

Z namenom krepitev informiranja širše strokovne javnosti o področjih in vsebini dela notranje revizije so bili v reviji Bančni vestnik tudi lani objavljeni prispevki s področja dela odbora, odbor pa si je tovrstno promocijsko aktivnost zastavil kot redno nalogo tudi v prihodnje. Poleg tega je bil vključen v izobraževalno dejavnost Združenja – vsebine o notranjem revidiranju so bile kot samostojen modul predstavljene v rednem programu Bančne šole.

Delovna skupina za trajnostno financiranje

Ta mešana delovna skupina je bila ustanovljena februarja 2021 na podlagi sklepa Odbora za podjetja in Odbora za upravljanje tveganj z mandatom, da pripravi smernice trajnostnega financiranja. Te so bile v obliki osnutka relevantnim delovnim telesom Združenja predstavljene aprila in nato potrjene na junijski seji nadzornega sveta Združenja, julija pa javno objavljene na spletni strani Združenja v slovenskem in angleškem jeziku.

Smernice pregledno in jedrnato povzemajo ključne regulatorne zahteve na področju trajnostnega financiranja ter članicam Združenja dajejo nezavezujoče usmeritve pri razvoju trajnostnega financiranja in vzpostavitvi ustreznih bančnih praks v skladu z načelom sorazmernosti. Poleg sedmih

temeljnih načel² vsebujejo tudi slovar osnovnih pojmov in poseben dodatek s popisom ključnih regulatornih podlag. Med drugim vključujejo tudi usmeritve glede prizadevanj bank in hranilnic za zmanjšanje njihovega lastnega ogljičnega odtisa ter predstavljajo pričakovanja bančnega sektorja do strank, pomen njihovega izobraževanja in zagotavljanja pomoči strankam pri prehodu v krožno gospodarstvo ter potrebo po sodelovanju.

Ker pa je bilo po objavi smernic trajnostnega financiranja ugotovljeno, da obstaja glede trajnostnega financiranja še mnogo dilem, da se bančna regulativa in zakonodaja s tega področja še razvijata ter da so potrebne nadaljnje nadgradnje postopkov kot tudi poglobitev dialoga med različnimi deležniki, je skupina nadaljevala svoje delo in pridobila status stalne skupine. Na skupaj 11 sestankih v minulem letu so si njeni člani izmenjevali izkušnje in se sprotno seznanjali s predpisi, regulatornimi zahtevami, strokovnimi objavami, aktualnimi dogajanjem in možnimi rešitvami ter reševali vprašanja glede trajnostnega financiranja in upravljanja tveganj ESG s poudarkom na razkritjih trajnostnega poslovanja.

Skupina se je prek svojega predstavnika v delovni skupini pri Evropski bančni federaciji seznanjala z najpomembnejšimi informacijami in rezultati projekta aplikacije taksonomije EU na ključne bančne produkte. Člani skupine so aktivno sodelovali tudi pri organizaciji izobraževalnih dogodkov Združenja s tega področja.

Delovna skupina za AEOI in FATCA

Delovna skupina za AEOI in FATCA deluje na področju avtomatične izmenjave podatkov o finančnih računih po zahtevah Enotnega standarda poročanja OECD in direktive EU o medsebojni upravni pomoči, ki se je začela

2 Nanašajo se na:

1. strategijo – sprejetje zavez in postavitev ciljev trajnostnega financiranja,
2. poslovni model – opredelitev okoljsko trajnostnih dejavnosti,
3. vključevanje dejavnikov in tveganj ESG, še posebej podnebnih, v procese upravljanja tveganj,
4. vključevanje dejavnikov in tveganj ESG v proces financiranja z vidika presoje komitentov ter naložb,
5. odnos s strankami bank in drugimi deležniki,
6. poročanje in razkritja,
7. notranje upravljanje in kulturo.

izvajati s 1. januarjem 2016 (AEOI), ter reševanja zahtev, ki izhajajo iz ameriškega zakona o spoštovanju davčnih predpisov v zvezi z računi v tujini (FATCA).

V okviru AEOI so bili uvedeni posebni postopki identificiranja strank za pridobitev informacije o državi (ali več državah), kjer je oseba davčni rezident, ter poročanje predpisanih podatkov o osebi in njenih finančnih transakcijah v vsako od teh držav. K uvedbi postopkov identificiranja in poročanja se je Republika Slovenija zavezala že v letu 2014, skupaj s široko skupino več kot 100 držav. Čeprav so številne države sprejele zavezo za uvedbo avtomatične izmenjave podatkov po predvidenem časovnem načrtu OECD, so operativni postopki dela v finančnih institucijah še vedno v fazi izpopolnjevanja, tudi kot posledica spreminjanja predpisov in tehničnih zahtev pri poročanju.

Skupina je v letu 2021, podobno kot leto prej, sicer imela le en sestanek članov, a je tudi prek korespondenčne izmenjave mnenj izvedla vse ključne načrtovane naloge. Med njimi obveščanje o glavnih spremembah pravil poročanja po AEOI in FATCA, izmenjavo izkušenj in mnenj, sprotno seznanjanje s predpisi in aktualnimi dogajanji ter informiranje članic Združenja o aktivnostih delovne skupine pri Evropski bančni federaciji prek svojega predstavnika. V okviru slednje je marca potekalo zbiranje podatkov o manjkajočih identifikacijskih (t. i. US TIN) številkah na nacionalni ravni, v anketi pa je sodelovalo tudi 10 slovenskih bank in hranilnic, ki so zagotovile podatke po stanju konec leta 2020.

Skupina je sodelovala tudi pri prenovi spletnih strani ZBS, v okviru katere so bile posodobljene vsebine, ki se nanašajo na FATCA in OECD CRS.

Odbor za računovodstvo

Odbor za računovodstvo se je v letu 2021 zaradi izrednih razmer ob širitvi koronavirusa sestal dvakrat prek videopovezave (MS Teams). V teh izrednih razmerah je bilo delovanje odbora usmerjeno zlasti v sodelovanje oziroma dialog z različnimi deležniki, kot so BS oziroma njene službe s področja nadzora, regulative in poročanja, Ministrstvo za finance, Finančna uprava

RS (FURS) in drugi, v podajanje vrste pobud in predlogov sprememb zakonodaje, prizadevanja za konkretnjšo uveljavitev načela sorazmernosti in racionalizacijo poročevalskih zahtev nasploh, naslavljanje številnih vprašanj na BS v zvezi z izvajanjem Navodil za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij (poročila PORFI, BSMAP, BSZAV, BS1S).

Članice so predstavile predloge sprememb oziroma dopolnitev nekaterih novih regulatornih produktov, ki jih je v letu 2021 izdala BS, denimo Navodil za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij – odobrenih odlogih za izpostavljenosti do poslovnih subjektov za blažitev posledic covida-19 (tj. spremljanje izpostavljenosti z odlogi), ter sodelovale v anketah v sklopu ocene stroškov projekta ECB za integralno poročanje IRef (Integrated Reporting Framework) in se tudi odzvale na posvetovalni dokument EBA o možni izvedbi integracije na področju poročanja.

Delovna skupina za davke

Skupina se je v letu 2021 sestala dvakrat prek videopovezave (MS Teams), saj je bila zaradi izrednih razmer širitve koronavirusa fizična oblika sestankov prepovedana. Skupina je sproti spremljala interventno zakonodajo in ob njenih spremembah naslavljala vprašanja na Ministrstvo za finance in FURS, obravnavala tematiko vplačevanj v marketinški sklad pri Visi in Mastercardu z vidika DDV, se seznanila z obstojem smernic OECD o transfernih cenah na področju finančnih storitev.

Delovanje skupine je bilo tako zaznamovano z obravnavo različnih davčnih vprašanj, in sicer:

- tolmačenje Pravilnika o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev ter o načinu predložitve davčnemu organu,
- obravnavo DDV pri storitvah Vise in Mastercarda,
- upoštevanje kreditne ocene in obrestne mere za posojila med povezanimi osebami.

Skupina je obravnavala tudi »notranje kontrole« in na tem področju izdelala dva seznama, Davčni odtegljaj za fizične osebe in Seznam z DDV obdavčenih in DDV oproščenih storitev, ki sta v zaključni fazi in bosta poslana na FURS.

Skupina za poročanje

Skupina se v letu 2021 zaradi izrednih razmer ob širitvi koronavirusa ni sestrjala, je pa aktivno sodelovala pri podajanju pripomb in predlogov v zvezi z Navodili za izvajanje Sklepa o poročanju monetarnih finančnih institucij, in sicer glede spremljanja izpostavljenosti do poslovnih subjektov za blažitev posledic covida-19 kot tudi obravnave izpostavljenosti, ki so bile zaradi epidemije covida-19 deležne večkratnih odlogov pri odplačevanju dolga.

Za namen spremljanja izpostavljenosti do poslovnih subjektov za blažitev posledic covida-19 se je v poročilu BS1S uvedla nova zahteva za poročanje. Banke so bile uspešne s predlogom poenotenja poročanja BSZAM glede na poročanje BS1S (poenotenje definicij istovrstnih podatkov v različnih poročilih).

Skupina je na BS naslovila tudi dopis glede dodatnih poročevalskih zahtev – poročanja PORFI in napovedanih sprememb pri poročanju zajamčenih vlog. Banke so pozvale k tesnejšemu sodelovanju in strokovni komunikaciji med bankami in BS že v fazi priprave novih zahtev.

Poslovanje s podjetji

Na področju poslovanja s podjetji sta v letu 2021 delovala dva odbora: Odbor za podjetja, ki je bil reaktiviran v letu 2018, in Odbor za dokumentarne bančne posle, ki deluje že več desetletij. Tudi aktivnosti teh dveh delovnih teles Združenja sta v minulem letu močno zaznamovala pandemija bolezni covid-19 in zeleni prehod, kar je razvidno tudi iz opisa njunih aktivnosti v nadaljevanju. Oba odbora sta pri svojem delu upoštevala zastavljene strateške usmeritve Združenja za leto 2021 na vseh petih področjih.

Odbor za podjetja

Zaradi pandemije covida-19 je Republika Slovenija sprejela številne ukrepe za omilitev negativnih posledic za gospodarstvo in državljane, ki so med drugim posegali tudi v bančno poslovanje, še zlasti v financiranje podjetij.

S številnimi spremembami regulatornih pravil so se odzvali tudi regulatorji bančne dejavnosti tako na nacionalni kot evropski ravni.

Omenjene spremembe so terjale nagle in odločne odzive bančnega sektorja, vse z namenom čim hitrejše implementacije sprejetih ukrepov in njihovega učinkovanja. V ta namen so bile na Združenju poleg rednih delovnih teles oblikovane specializirane delovne skupine, ki so se ukvarjale s konkretnimi nalogami, povezanimi z izvajanjem interventne zakonodaje. Med temi nalogami je bilo tudi sodelovanje pri pripravi (skupnih) pobud za podaljšanje ukrepov za pomoč gospodarskim sektorjem, ki so bili zaradi pandemije covida-19 najbolj prizadeti (turizem, gostinstvo, organizacija prireditev ...).

Te pobude so denimo vključevale predloge za podaljšanje zakonskih moratorijev ob hkratnem podaljšanju ugodnejše regulatorne obravnave tovrstnih moratorijev pri organu EBA ter za podaljšanje možnosti izkoriščanja jamstvene sheme na podlagi Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19 (ZDLGPE) in njeno poenostavitev. Tudi zaradi priprave posebnih drugih ciljanih vladnih ukrepov za podporo posameznim sektorjem te pobude sicer niso bile sprejete, a so članice Združenja najbolj prizadetim kreditojemalcem praviloma omogočale nadaljnje odloge plačil v skladu s t. i. komercialnimi pogoji ali se z njimi dogovorile o drugih ukrepih prestrukturiranja v skladu s sprejeto kreditno politiko. Z namenom spremljanja poslovanja dolžnikov in sektorjev ob bojazni bistvenega povečanja prestrukturiranih in nedonosnih izpostavljenosti zaradi negativnih učinkov pandemije na gospodarstvo je bila oblikovana posebna delovna skupina. Novoustanovljena skupina, ki jo sestavljajo predstavniki komercialne funkcije in funkcije razreševanja slabih naložb, se je sestala na petih sestankih in spremljala aktualna dogajanja na področju regulative, trende v gospodarstvu in posameznih panogah ter ukrepe bank s področja opustitev oziroma prestrukturiranja. Med drugim je identificirala panoge, ki so se soočile z največjimi izzivi zaradi pandemije, ugotavljala potrebe po financiranju po izteku zakonskih moratorijev, ob tem pa ocenila, da prilagoditev ali dopolnitev načel prestrukturiranja, ki so bila v letu 2015 sprejeta v okviru Združenja, ni potrebna in da so v nespremenjeni obliki še vedno aktualna ter uporabna.

Na področjih, ki niso neposredno povezana s pandemijo covid-19, je bila ena pomembnejših aktivnosti odbora obravnavanje novih smernic organa EBA o odobranju in spremljanju kreditov (na primer seznanitev s stališči posebne delovne skupine in BS), še več pozornosti pa je odbor v skladu s sodobnimi trendi in novimi regulatornimi zahtevami pri obravnavi okoljskih, družbenih in upravljaljskih dejavnikov (ESG) pri izvajanju kreditne funkcije namenil vsebinam, povezanim s trajnostnim financiranjem.

Odbor je že tretjič zapored, sočasno z nekaterimi drugimi odbori Združenja, izvedel anketo o prepoznanih tveganjih, ki izhajajo iz bančnega poslovanja in makroekonomskega okolja, ter tako informacije zaokrožili s pogledom komercialne funkcije na aktualna dogajanja. Odbor je ob tem obravnaval rezultate podobnih analiz, ki jih pripravljajo druge institucije na lokalni, evropski in globalni ravni, izvajanje ankete pa pozdravil in ga uvrstil v svoj program dela tudi za letošnje leto.

Odbor je krepil dialog s ključnimi deležniki. Poleg tesnega sodelovanja s predstavniki realnega gospodarstva, Ministrstva za finance in BS (zlasti pri vsebini, povezani z interventno zakonodajo oziroma ukrepi) je bila na redni seji odbora podrobneje predstavljena produktna paleta Slovenskega podjetniškega sklada. Člani odbora so z namenom čim boljšega medsebojnega informiranja o dogajanjih v slovenskem gospodarstvu nadaljevali v letu 2019 vzpostavljeno redno komunikacijo s predstavniki UMAR. Tako so se udeležili dveh srečanj, na katerih so bile z različnih zornih kotov predstavljene aktualne makroekonomske razmere pri nas in v širšem okolju.

Odbor za dokumentarne bančne posle

Temeljno poslanstvo odbora je izmenjava izkušenj, specialističnih znanj in najboljših praks ter sprotno seznanjanje s ključnimi predpisi, trendi in novostmi v dokumentarnem bančnem poslovanju oziroma trgovinskem bančništvu nasploh, kar je bilo vodilo delovanja odbora tudi v minulem letu.

Člani odbora so na dveh rednih sejah in korespondenčno obravnavali številna najaktualnejša vprašanja, ki so se na operativni in taktični ravni pojavljala pri vsakodnevem poslovanju. Še zlasti so se pri tem dotaknili

čekovnega poslovanja, sprememb politik ESG, pravil, ki jih objavlja Mednarodna trgovinska zbornica, zagotavljanja enakih pogojev poročanja poslov odkupa terjatev v sistem SISBIZ s faktorinškimi družbami, izvajanja pregledov strank z vidika preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, vključevanja klavzule »bail-in« v dokumentarne instrumente ter tehničnih sprememb sporočil SWIFT za garancijsko poslovanje. V zvezi z zadnjo temo je Odbor za dokumentarne bančne posle v sodelovanju z Odborom za SWIFT v decembru izpeljal posebno delavnico in izvedel študijo primerov različnih vrst garancijskih poslov.

Na področju unovčevanja čekov je odbor zaradi številnih vprašanj imetnikov čekov glede možnosti njihovega unovčevanja pripravil več odgovorov, uskladil pa je tudi vzorec izjave, ki jo izpolni matična banka upravičenca čeka in jo slednji lahko posreduje izdajatelju čeka s prošnjo za izvedbo direktnega nakazila.

Odbor je obravnaval tudi neenako obravnavo bank v primerjavi z drugimi ponudniki finančnih storitev, saj morajo banke v primeru storitve odkupa terjatev o tej poročati v sistem izmenjave informacij SISBIZ, ki je tam evidentirana kot kreditna obveznost stranke, medtem ko druge faktorinške družbe k temu niso zavezane. Zaradi tega je bil organiziran sestanek s pristojnimi institucijami in dana pisna pobuda za enakopravno obravnavo bank pri tovrstnih poslih.

Na področju trajnostnega poslovanja so člani odbora opozorili na številne dileme glede pregledovanja strank in/ali njihovih dobaviteljev in kupcev, sicer pa banke v pogodbe s strankami že vključujejo določbe, da ima banka pravico zavrniti transakcijo, če ta ne bi bila skladna s politiko banke na področju ESG, te politike pa se bodo še dopolnjevale in verjetno zaradi novih zakonodajnih ter regulatornih trendov tudi zaostrovale.

Odbor je bil tudi mednarodno dejaven. Spremljal je delo organov Mednarodne trgovinske zbornice, predvsem delo komisije za bančno tehniko in prakso (bančna komisija), in se s svojimi komentarji vključil v posvetovalni proces pri sprejemanju praktičnih standardov glede bančnih garancij (International Standard Demand Guarantee Practices – ISDGP). Predstavniki odbora se sicer lani zaradi objektivnih razlogov niso mogli udeležiti sestanka bančne ko-

misije Mednarodne trgovinske zbornice, je pa to predvideno v tem letu. Na podlagi informacij in mesečnih biltenov družbe Commercial Crime Services, katere član je Združenje, so bili člani odbora sproti obveščeni o mednarodnih goljufijah pri dokumentarnih instrumentih ter opozorjeni na tveganja pri delu z domačimi in mednarodnimi dokumentarnimi instrumenti.

Področje dokumentarnih bančnih poslov je bilo vključeno tudi v izobraževalno dejavnost Združenja, saj so bile področne vsebine tudi lani predstavljene v rednem programu Bančne šole. Prav tako so se predstavniki odbora v vlogi predavatelja udeležili posveta o izzivih pri zavarovanjih kreditnih tveganj tujih in domačih terjatev slovenskih podjetij, ki je potekal v juniju, ter na ta način predstavili številne koristi instrumentov trgovinskega bančništva.

Denarni in kapitalski trgi

Odbor za zakladništvo

Izvedba aktivnosti za učinkovito upravljanje likvidnosti bančnega sistema z izmenjavo stališč med bankami članicami odbora je ostala glavna naloga odbora in osrednja tema njegovih sej. Predstavniki Ministrstva za finance je na sejah redno predstavljal aktivnosti Direktorata za zakladništvo, predvsem morebitne spremembe načrta zadolževanja države in predvidene izdaje dolžniških vrednostnih papirjev. Posebej je izpostavil izdajo trajnostne obveznice in poudaril, da je v tem segmentu trga ogromno povpraševanje, zato si bo ministrstvo prizadevalo za izboljšanje položaja Slovenije v tem segmentu.

Člani odbora so obravnavali tudi vlogo zakladništev v prehodu k podnebni nevtralnosti. Regulatorja ECB in EBA namreč že nakazujeta smer, da podnebna tveganja vplivajo na poslovne modele podjetij in posledično tudi na tveganja. ECB je javno objavila, da bo podpirala podjetniški segment in šla v smer pozelenitve podjetniškega segmenta. Kot so poudarili člani odbora, je pri tem ključna spremljava aktivnosti, pomemben je tudi vidik tveganj pri nakupu zelenih obveznic. Ker obstaja veliko neznank o podnebnih vpli-

vih, je namreč zelo težko opredeliti vse vrste tveganj. V zvezi s podnebno nevtralnostjo bo tako treba pripraviti tudi nove investicijske politike bank.

Delovna skupina za reformo referenčnih obrestnih mer je na 23 sestankih v minulem letu spremljala aktivnosti Evropske komisije za pripravo izvedbene uredbe, ki določa zamenjavo referenčne obrestne mere CHF LIBOR s SARON s 1. januarjem 2022. Zaradi nejasnosti časovnice sprejemanja izvedbene uredbe je skupina sodelovala s predstavniki Ministrstva za finance z namenom sprotne seznaitve z aktivnostmi Evropske komisije in pripravila skupen odziv na dve konzultaciji Evropske komisije glede zamenjave CHF LIBOR, ki sta potekali maja in avgusta. Članice Združenja so sodelovale tudi v delovni skupini pri Evropski bančni federaciji, katere član je Združenje bank Slovenije, ki je pripravljala usklajen odziv na konzultacije Evropske komisije.

V septembru je bilo v okviru skupine pripravljeno prvo splošno obvestilo za javnost o prenehanju veljavnosti CHF LIBOR s koncem leta 2021, po objavi Izvedbene uredbe Komisije EU 2021/1847 z dne 14. oktobra 2021 o določitvi zakonsko določene nadomestitve za nekatere ročnosti CHF LIBOR v Uradnem listu EU pa je delovna skupina pripravila podrobnejše obvestilo za javnost, skupaj z naborom najpogostejših vprašanj in odgovorov.

Odbor je v letu 2021 sodeloval tudi pri predlaganju tem za skupen posvet zakladnikov, zalednih in skrbniških služb ter investicijskega bančništva, ki je bil aprila izpeljan v obliki on-line srečanja.

Odbor za zaledna in skrbniška vprašanja

V Odboru za zaledna in skrbniška vprašanja so bile v letu 2021 osrednje aktivnosti povezane z zalednimi funkcijami področja finančnih trgov in skrbništva vrednostnih papirjev. Odbor je imel tri seje, na katerih so se člani seznanili z aktualnimi informacijami in izmenjali mnenja glede predlaganih ali že veljavnih regulatornih zahtev.

Marca je bila izpeljala ad hoc delavnica za izmenjavo mnenj o vprašanjih poročanja, pa tudi o vprašanjih, povezanih s SRD II (direktiva o spremembi

direktive 2007/36/ES glede spodbujanja dolgoročnega sodelovanja delničarjev), predvsem z vidika razkrivanja informacij delničarjem in s tem povezanih agentov za zbiranje podatkov.

Na seji v oktobru so člani izmenjali mnenja o nejasnostih pri implementaciji CSDR (Uredba št. 909/2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v EU in o centralnih depotnih družbah), ki so ostale nerazrešene tudi po delavnici v izvedbi Klirinško depotne družbe. Na podlagi sklepov razprave so bila Agenciji za trg vrednostnih papirjev posredovana vprašanja, ki so se nanašala na ukrepe v zvezi s profesionalnimi strankami, na ukrepe za preprečevanje neuspešnih poravnave in s tem povezane pogodbeno dogovore in postopke ter na posredovanje kazni neprofesionalnim strankam.

Delovna skupina za skrbniška vprašanja po ZISDU je obravnavala predloge zakonov s področja investicijskih skladov (predlogi sprememb ZISDU-3D, ZUAIS-B in ZOAIS) in na podlagi izmenjave mnenj pripravila dve pripombi oziroma komentarja v okviru javne obravnave predlogov teh zakonov.

Delovna skupina za korporacijska dejanja je že v začetku leta 2021 obravnavala odgovor Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo na vprašanja glede predloga zakona ZGD-1K. Maja je na to ministrstvo ponovno poslala vprašanja o ZGD-1K, in sicer glede razkrivanja delničarjev, odpovedi obveščanja pravic iz obveznic iz delnic, naknadno pa še glede pooblastila končnega imetnika. Sicer pa so bile vse aktivnosti delovne skupine povezane z implementacijo zahtev direktive SRD II in naknadno s CSDR.

Člani odbora so v začetku leta 2021 sodelovali pri določitvi vsebine dvodnevne skupnega posveta z zakladništvom in investicijskimi storitvami. Posebno pozornost so namenili aktualni temi optimizacije procesov, ki je bila uvrščena na dnevni red posveta, sicer pa novi zakonodajni izzivi (poleg CSDR in SRD II) na področju dela Odbora za zaledna in skrbniška vprašanja niso bilo identificirani.

Odbor za investicijske storitve

Odbor za investicijske storitve se v minulem letu zaradi znanih razmer formalno ni sestajal, so se pa člani odbora v februarju udeležili sestanka z vodstvom Agencije za trg vrednostnih papirjev. Na sestanku so bili v ospredju stalni načrti neprekinjenega poslovanja z vidika oddaljenih dostopov, ki so bili med epidemijo koronavirusa še kako uporabni. Izpostavljena so bila prizadevanja za razvoj kapitalskega trga z vidika pobud in projektov Evropske komisije za vstop malih in srednjih podjetij na borzo ter projekt krepitve in razvoja slovenskega kapitalskega trga. Predstavniki Agencije za trg vrednostnih papirjev so predstavili tudi tematiko ureditve trajnostnega financiranja z vidika upoštevanja trajnostnih tveganj in njihovega razkrivanja.

Članom odbora so bila ves čas ažurno posredovana vsa gradiva z njihovega delovnega področja, potekala je korespondenca z Agencijo za trg vrednostnih papirjev zaradi dvoma o korektnem poslovanju ene izmed družb na trgu ter s KDD zaradi obveščanja strank v zvezi z investicijskimi kuponi njegovega izdajatelja.

Člani odbora so sodelovali pri pripravi vsebine programa skupnega posveta zakladnikov, zalednih in skrbniških služb ter investicijskega bančništva v letu 2021, sicer pa so bili z vsemi relevantnimi informacijami s področja kapitalskih trgov sproti seznanjeni prek eBiltena Združenja bank.

Plačilni promet in projekt SEPA

Odbor za plačilni promet

Aktivnosti Odbora za plačilni promet so bile v letu 2021 kljub izključno elektronski komunikaciji zelo intenzivne. Odbor se je sestel na treh rednih in treh korespondenčnih sejah. Stalnica vseh rednih sej je bila seznanjanje z aktivnostmi družbe Bankart na področju plačilnih sistemov SEPA in sistema E-račun s poudarkom na migraciji tehničnega računa v TIPS ter na anali-

zi zavrnitev takojšnjih plačil. Redno spremljanje informacij o pristopanju bank in hranilnic, članic Združenja, k shemi SEPA za takojšnja plačila je članom odbora zagotavljala SEPA pisarna v okviru Združenja.

Delovni skupini za kreditna plačila SEPA in direktne obremenitve SEPA sta se seznanili s predlogi sprememb pravil delovanja sheme SCT, sheme SCT Inst, sheme SDD Core in sheme SDD B2B, ki so bili pripravljeni v okviru Evropskega plačilnega sveta, te spremembe bodo začele veljati leta 2023. Razlog za to je prehod na novejšo verzijo standarda ISO 20022, ki bo zahteval veliko prilagoditev na strani bank. Na podlagi odziva članov obeh delovnih skupin glede predlaganih sprememb pravil delovanja posamezne sheme so bila pripravljena usklajena stališča na ravni ZBS in po potrditvi na korespondenčni seji odbora v začetku decembra posredovana Evropskemu plačilnemu svetu.

Člane odbora je BS seznanila z informacijami o aktivnostih, vezanih na digitalni evro. Organizirana sta bila dva dogodka na temo digitalnega evra, in sicer marca in junija, ki so se ju udeležili tudi predstavniki bank in hranilnic, članic Združenja bank. BS je septembra imela individualne pogovore s predstavniki slovenskih strokovnih deležnikov, kjer so poskušali zbrati čim več praktičnih informacij, ki bodo pomemben napotek pri sodelovanju pri projektu na ravni ECB.

Delovna skupina za posredovanje podatkov plačilnega prometa je nadaljevala aktivnosti za začetek elektronske izmenjave podatkov s Policijo z uporabo varnega elektronskega predala (VEP). Na podlagi posredovanih testnih poizvedb trem bankam, ki so se predhodno odločile za sodelovanje pri testni izmenjavi podatkov, je bila izmenjava testnih datotek med temi bankami in Policijo v novembru uspešno končana. Ob tem je Policija sporočila ugotovitev, da aplikacija VEP podpisuje samo datoteke PDF, zato je zelo pomembno za ugotavljanje istovetnosti v nadaljnjih postopkih na sodišču, da se podatki poleg XML-datoteke pošljejo tudi v PDF-datoteki. V začetku decembra je bil tudi preostalim članicam Združenja bank posredovan predlog za čimprejšnji dogovor s Policijo o izvedbi testne izmenjave poizvedb (scenarij, dokumenti, ki bodo predmet izmenjave, in termin izvedbe testiranja).

V zvezi z nadgradnjo E-socialne je delovna skupina konec aprila od Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti prejela obvestilo, v katerem je ministrstvo sicer navedlo, da so na podlagi vseh zbranih informacij pripravili celovit pregled situacije (stanje, pričakovanja, omejitve, možnosti za realizacijo) in ga posredovali na Ministrstvo za javno upravo ter njihovim izvajalcem z namenom, da na podlagi tega proučijo situacijo in sprejmejo odločitve o izvedbi možnih postopkov na strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Po ustavitvi nadaljnjih aktivnosti pa nas je isto ministrstvo septembra obvestilo o začasni prekinitvi aktivnosti na tem področju.

Z objavo Akta o vodenju registra transakcijskih računov 29. julija 2021 v Uradnem listu RS št. 124 so se v bankah pojavila določena vprašanja o začetnem polnjenju registra transakcijskih računov s podatki o sefih in pooblaščenih na transakcijskih računih, zato je bila v okviru odbora oblikovana ad hoc delovna skupina za nadgradnjo registra. Po razjasnitvi vsebinskih vprašanj je v začetku oktobra Agencija RS za javnopravne evidence in storitve dala predlog, da se pred začetkom testiranja skliče sestanek z bankami z namenom razjasnitve odprtih vprašanj in dogovora o načinu testiranja. Po zaključenem testnem polnjenju registra transakcijskih računov s podatki o sefih in pooblaščenih je bil sprejet načrt produkcijske nadgradnje registra po vnaprej dogovorjenem terminu prvi vikend v novembru. Po končanem inicialnem polnjenju registra je priprava poročil zaradi velike količine podatkov v dnevnih spremembah trajala bistveno dlje kot pred nadgradnjo registra, hkrati pa so se pojavile določene tehnične težave v delovanju spletnega servisa na strani agencije, ki pa so bile do konca novembra odpravljene.

Odbor je septembra uspešno izpeljal posvet o plačilnih storitvah s posebnim poudarkom na takojšnjih plačilih, ki postajajo nova realnost, in odprtem bančništvu oziroma začetku odprte ekonomije. Člani odbora so se oktobra udeležili tudi on-line predstavitve European Payment Initiative, ki je bila organizirana s pomočjo Evropske bančne federacije, novembra pa je bil izveden dogodek z naslovom Odprto bančništvo, na katerem je sodeloval tudi predstavnik Odbora za plačilni promet.

Odbor za kartično poslovanje

Odbor za kartično poslovanje je v začetku leta 2021 opravil še zadnje aktivnosti za izvedbo on-line posveta o kartičnem poslovanju v organizaciji Izobraževalnega centra Združenja konec januarja. Rdeča nit posveta je bila predstavitev sprememb in trendov na področju kartičnega poslovanja, ob upoštevanju vseh regulatornih zahtev in obenem možnosti izpolnjevanja pričakovanih potrošnikov.

Na seji v marcu se je odbor seznanil z dokumenti Bankarta z naslovi Analiza in ugotovitve, podane na osnovi izpolnjenih vprašalnikov udeležencev plačilnega sistema Poravnava bankomatov, Ocena tveganj plačilnega sistema Poravnava bankomatov za leto 2020 in Informacijska varnost iz poročil udeležencev plačilnega sistema Poravnava bankomatov v letu 2021 ter jih potrdil. Članom je bil predstavljen povzetek aktivnosti, povezanih z odpravo poravnave v plačilnem sistemu Poravnava multilateralnega kliringa Mastercard v okviru BS z dodatno informacijo o odpovednih rokih pogodbenih razmerij z BS.

Predstavniki BS je na omenjeni seji predstavil aktualne informacije o implementaciji regulatornih tehničnih standardov za močno avtentikacijo strank na ravni EU. Podana je bila ugotovitev, da število transakcij, ki bi jih morale banke zavrniti, ker ne izpolnjujejo zahtev RTS SCA, stagnira, ob tem pa je regulator pričakoval, da se bo ta delež občutno zmanjšal, ko se bodo iztekla t. i. prehodna obdobja po določenih državah. Člani odbora so izpostavili nepripravljenost trgovcev iz EU na spremembe, kar je pomenilo, da so bili slovenski trgovci v podrejenem položaju, ker banke, s katerimi imajo sklenjeno pogodbo za sprejem kartic prek spleta v Sloveniji, spoštujejo regulativo, medtem ko čezmejni »acquirerji« tega ne zahtevajo, zato so dodatno opozorili na možen prehod na čezmejnega ponudnika kartičnih storitev.

V okviru odbora sta bili pripravljene dve obvestili za javnost, in sicer obvestilo za imetnike kartic o pribitku na referenčni tečaj ECB za opravljene kartične transakcije na bankomatu ali prodajnem mestu, kjer se izvaja valutna konverzija, po 19. aprilu, pred začetkom poletja pa obvestilo o varni uporabi plačilnih kartic na počitnicah. Več aktivnosti je bilo povezanih tudi z odgovarjanjem na vprašanja novinarjev.

Na podlagi ponovne pobude za dvig limita pri brezstičnem poslovanju s 25 na 50 EUR, ki je bila na prošnjo Trgovinske zbornice Slovenije uvrščena tudi na dnevni red Nacionalnega sveta za plačila, je odbor v drugi polovici novembra znova pristopil k pridobitvi stališč bank in hranilnic do navedene pobude.

V decembru je bila v odboru ponovno obravnavana problematika neenakopravnega položaja slovenskih bank pri sklepanju pogodb s trgovci iz naslova kartičnega poslovanja zaradi davka na finančne storitve (DFS). DFS slovenske banke postavlja v slabši konkurenčni položaj v primerjavi s tujimi ponudniki plačilnih storitev, saj so podvržene dodatnim davčnim bremenom. Tovrstna diskriminacija je še posebej problematična z vidika velike konkurence pri ponudnikih plačilnih storitev in z vidika nizkih marž, ki so standard v industriji plačilnih storitev.

Na zadnji seji odbora v letu 2021 so se začele tudi priprave na posvet o kartičnem poslovanju v izvedbi Izobraževalnega centra Združenja bank v začetku leta 2022.

Odbor za SWIFT

Za Odbor za SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) so bila v letu 2021 namesto tradicionalnega rednega letnega srečanja s predstavnico SWIFT za Slovenijo organizirana štiri on-line srečanja oziroma t. i. webex delavnice tako za poslovni del kot za tehnični del rešitev.

Poudarki srečanj so bili na migraciji storitev SWIFT na standard ISO 20022, novostih SWIFT-ovega programa varnosti strank (Customer Security Programme) ter na novostih, predstavljenih na dogodku SIBOS 2021, ki je lani potekal v digitalni obliki. Posebna pozornost je bila namenjena aktivnostim zagotavljanja skladnosti z varnostnimi zahtevami SWIFT zaradi povečane obsega kibernetских tveganj.

Redno informiranje članov odbora prek predsednika odbora in predstavnice SWIFT za Slovenijo ter posredovanje informacij o razvoju plačil SWIFT in

platforme SWIFT za optimizacijo poslovnih procesov so ostale stalne naloge odbora tudi v letu 2021.

Informatika

Na področju informatike smo v letu 2021 z izjemo uvedbe konkretnih skupnih digitalnih rešitev realizirali večino nalog, ki smo si jih zastavili v programu dela. Dodatno smo prejeli pobudo banke za skupen najem storitve SOC, a se članice pobudi niso pridružile.

Odbor za informatiko se je sestel na eni korespondenčni seji in dveh rednih, skozi vse leto pa so tekla usklajevanja in korespondenca o aktualnih temah po elektronski pošti.

Ključne aktivnosti in njihovi rezultati, pri katerih je odbor v letu 2021 sodeloval ali jih je samostojno izvedel, so navedeni v nadaljevanju.

Pomembna naloga odbora je bila medsebojna izmenjava informacij, izkušenj in stališč glede spremljave zakonodaje in standardov ter implementacije zakonodaje, povezane z informacijsko tehnologijo. Posebna pozornost je bila posvečena varnosti informacijskih rešitev. Skozi vse leto smo odbor seznanjali s kibernetскими novicami iz EU, pregledi groženj, ki jih za finančni sektor pripravlja CERT-EU, in Europolovimi opozorili ter sporočili za javnost o napadih na informacijske sisteme finančnih institucij EU.

Sodelovanje članic z institucijami pri vseh spremembah procesov in zakonodaje je bilo v letu 2021 zelo pomembno, saj je le tako mogoče dosegati skupne cilje usklajenih dogovorov o implementaciji pravil, navodil in infrastrukture. Odbor se je vključil v razpravo o Zakonu o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja (ZEISZ), katerega novi osnutek je bil decembra 2020 ponovno poslan v medresorsko usklajevanje. Združenje je pripombe in predloge bančnega sektorja poslalo Ministrstvu za javno upravo 15. decembra 2020, konec decembra pa so bile z GZS usklajene še dodatne pripombe, pri čemer smo se osredotočili na dve ključni skupni pripombi, uporabo kvalificiranih potrdil kot sredstva elektronske identifikacije in iz-

dajo kvalificiranih potrdil za elektronski podpis z videoidentifikacijo. Zakon je bil v okviru odbora ponovno obravnavan v aprilu, in sicer v luči napovedanih sprememb ureditve dopustnosti videoelektronske identifikacije v postopku ugotavljanja istovetnosti posameznika za potrebe vpogleda v sistem SISBON. V maju se je odbor vključil v razpravo o predlogu novega Zakona o varstvu potrošnikov, predvsem v zvezi z 22. členom, ki določa vodenje dnevnikov. Junija smo obravnavali predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) v zvezi z vzpostavitvijo okvira za evropsko digitalno identiteto, ki ga je predstavila Evropska komisija. Uredba naj bi omogočila preboj digitalnih dokumentov v Evropi, saj je trenutno le 14 držav članic priglasilo vsaj eno shemo evropske digitalne identitete. Jedro predloga je denarnica z digitalnimi »osebnimi izkaznicami«, ki jo bodo lahko uporabljali državljani EU, drugi prebivalci in podjetja. Denarnico naj bi ponujale države članice same. Denarnica bo brezplačna in bo lahko vsebovala različne dokumente, denimo osebno izkaznico ali voziško dovoljenje. Uporabljala naj bi se za dokazovanje identitete v postopkih z državnimi institucijami, pa tudi z zasebnim sektorjem, z možnostjo, da se razkrite informacije omejijo le na potrebne.

Odbor se je intenzivno ukvarjal tudi z racionalizacijo poročanja različnim institucijam, zaradi česar je nadaljeval sodelovanje predvsem z BS, ki je na tem področju glavni partner. V oktobru smo tako glede na visoko frekvenco uvajanja novih poročevalskih zahtev in sprememb ter glede na prekratke roke za implementacijo BS poslali dopis glede dodatnih poročevalskih zahtev in ponovno predlagali, da bi bile banke in hranilnice vnaprej obveščene ter pozvane k sodelovanju že v fazi namere uvajanja novih podatkov, da bi se nadgradnje izvajale enkrat letno, izjemoma dvakrat, in sicer po vzoru poročanja EBA oziroma ITS, da bi bil minimalen rok za implementacijo šest mesecev po objavi končnih navodil in da bi se z namenom racionalizacije poročanja oblikovala oziroma reaktivirala mešana delovna skupina za regulatorno poročanje, sestavljena iz predstavnikov BS, skupine za poročanje in Odbora za informatiko, ki bi glede prihajajočih novih zahtev in sprememb poročanja vodila stalen medsebojen dialog. Tudi posvet informatikov, ki smo ga izvedli v novembru, smo sklenili z razpravo o racionalizaciji poročanja, pri čemer je na okrogli mizi sodeloval predstavnik BS iz nove Službe za upravljanje podatkov. Strinjal se je, da so roki za implementacijo sprememb pri poročanju večkrat postavljeni zelo

tesno, in zatrdil, da si bo BS prizadevala poročevalska bremena reševati v okviru novovzpostavljenе službe. BS je tudi podprla predlog za okrepljeno sodelovanje z bankami in hranilnicami v obliki posebne delovne skupine.

V okviru odbora smo si prizadevali tudi za nadaljnjo širitev uporabe komunikacijskega vmesnika ZBS B2B, ki omogoča B2B-izmenjavo katerihkoli podatkov med različnimi partnerji ter on-line povezljivost na različnih vsebinskih področjih. Dosegli smo, da bo nova izmenjava podatkov po Standardu FRP, ki ga vodi Zbornica računovodskih servisov v okviru GZS, potekala prek komunikacijskega vmesnika ZBS B2B. V novembru smo na prošnjo Odbora za poslovanje s prebivalstvom obravnavali še pobudo za vzpostavitev elektronske izmenjave obvestil za zamenjavo banke, prav tako prek komunikacijskega vmesnika ZBS B2B.

Varnostni forum Odbora za informatiko se je v letu 2021 sestal na dveh sejah. Nadaljeval je izmenjavo informacij in izkušenj na področju informacijske varnosti, izmenjavo mnenj in oblikovanje priporočljivih rešitev na področju varnosti ter sodeloval pri oblikovanju stališč, vezanih na spremembe zakonodaje.

Sodelovali smo v javnem posvetovanju Agencije EU za kibernetko varnost (ENISA) o shemi certificiranja kibernetске varnosti za storitve v oblaku (EUCS). Vse leto smo obravnavali dokumente in stališča glede predloga uredbe Evropske komisije o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor – DORA. Seznanili smo se s smernicami Evropskega odbora za varstvo podatkov (EDPB) glede obveščanja o kršitvah osebnih podatkov, ki dopolnjujejo obstoječe smernice WP29 in zagotavljajo praktična priporočila ter usmeritve, ki temeljijo na izkušnjah organov za varstvo podatkov od sprejetja WP29. Cilj smernic je upravljavcem osebnih podatkov ponuditi praktične usmeritve, kako ravnati ob kršitvah osebnih podatkov in katere dejavnike je treba upoštevati pri oceni tveganja.

Obravnavali smo tudi predlog kategorizacije kibernetских in informacijskih incidentov, ki je bil pripravljen v okviru G7 Cyber Expert Group in naj bi bil v pomoč pri oblikovanju učinkovitega poročanja, razumevanja in upravljanja incidentov.

ENISA je marca objavila sporočilo za javnost Doseganje harmonizacije in kibernetске odpornosti v finančnem sektorju in poročilo EU, ki povzema stanje na področju kibernetске varnosti v finančnem sektorju. V maju smo obravnavali poročilo EBA o potrošniških trendih za obdobje 2020/2021 in sklepe Sveta ministrov o evropski strategiji kibernetске varnosti za digitalno desetletje, ki jo je Evropska komisija predstavila decembra 2020. Sodelovali smo pri osmi letni oceni groženj internetnega kriminala (poročilo IOCTA), ki jo pripravlja Europol.

V maju je Evropska bančna federacija zaprosila za pregled predlaganih amandmajev federacije k revidirani direktivi o varnosti omrežij in informacij (NIS2) in za pregled osnutka stališč Evropske bančne federacije do revizije uredbe eIDAS, ki jo je pripravila Evropska komisija.

EBA je objavila tudi revidirane smernice za poročanje o večjih incidentih v okviru PSD2, zaradi česar je Evropska bančna federacija zaprosila za izpolnitev vprašalnika, na podlagi katerega bo pridobila stališča evropskega bančnega sektorja do enotnega poročevalskega okvira o IKT-incidentih.

Sodelovali smo tudi pri pripravi materialov za kampanjo CyberScams2.0, zagotovili prevode promocijskih infografik in jih delili s članicami Združenja.

V novembru smo obravnavali spremembe regulativnih tehničnih standardov (RTS) EBA o močni avtentikaciji strank in varni komunikaciji (SCA&CSC) v skladu z direktivo o plačilnih storitvah (PSD2) v zvezi z 90-dnevnim izvzetjem iz SCA za dostop do računa.

Člani Varnostnega foruma so bili skozi vse leto seznanjeni tudi z gradivi delovne skupine za kibernetsko varnost, ki deluje v okviru Evropske bančne federacije in katere član je vodja Varnostnega foruma.

Pri izmenjavi informacij o prevarah in incidentih s področja informacijske varnosti z nacionalnim varnostnim centrom SI-CERT smo naredili pomemben napredek, saj je bil dosežen dogovor, da bodo banke pristopile k vzpostavitvi lastnih platform MISP. V ta namen smo imeli tri sestanke s predstavniki SI-CERT; oblikovana je bila tudi nova delovna skupina za pripravo

koncepta vključitve bank in hranilnic na MISP pri SI-CERT, ki se je sestala trikrat. Cilj projekta zagotovitve sistema za izmenjavo uporabnih informacij, povezanih z informacijsko varnostjo, je povečanje hitrosti izmenjave in natančnosti informacij. Pri tem so pomembni predvsem podatki iz regije, saj ti morda še niso vključeni v druge baze.

PR-služba in publicistika

V okviru publicistične dejavnosti smo izdali elektronsko verzijo Letnega poročila Združenja bank Slovenije 2020. V okviru PR-aktivnosti Združenja smo dosledno izvajali komunikacijsko strategijo, kar pomeni, da smo si prizadevali za dvig ugleda bank in zaupanja vanje ter krepitev ozavešanja o pomenu bančništva in poznavanja financ v javnosti. O izvajanju komunikacijske strategije in rezultatih smo kvartalno zelo podrobno poročali nadzornemu svetu Združenja bank.

Prizadevali smo si tudi za prepoznavnost Združenja kot pomembnega sogovornika o različnih aktualnih vsebinah in poglobili sodelovanje z relevantnimi partnerji. Ena temeljnih nalog je bila tudi proaktivno in ažurno reaktivno komuniciranje z javnostmi oziroma mediji. Posebno pozornost smo namenili pravočasnemu obveščanju še zlasti o temah, povezanih z varnostjo poslovanja.

Odgovore na novinarska vprašanja smo pripravili in uskladili v sodelovanju s strokovnimi službami Združenja in PR-predstavniki članic. Vključevali smo se tudi v aktivnosti ostalih delovnih teles ZBS pri pripravi gradiv za javno objavo in tudi sporočil za javnost Združenja. Pri tem smo se osredotočili na proaktivno usmerjeno komuniciranje z javnostmi, predvsem na tistih področjih, na katerih so vse članice uvajale spremembe in novosti, ki so bile posledica spremenjene regulative. O posamičnih področjih smo komunicirali na podlagi vnaprej pripravljenih operativnih načrtov in v skladu s sprejeto komunikacijsko strategijo. Pozornost smo namenili tudi komunikaciji z javnostmi o vsebinah, ki nastajajo v okviru celotne dejavnosti Združenja (stališča strokovnih odborov in organov Združenja, izobraževalni dogodki, aktivnosti na področju finančnega izobraževanja). Fizičnega srečanja z novinarji zaradi epidemije covid-19 nismo izvedli.

Dokončali smo prenovo javne spletne strani in začeli prenovo ektraneta Združenja, pri čemer je prenova zajela tako varnostni, funkcionalni, oblikovalski, uporabniški, vsebinski kot tudi tehnološki vidik. Prenovljene spletne strani so polno začele delovati oktobra. Spletne strani smo skozi leto vsebinsko urejali in vzdrževali. Skozi vse leto smo z objavami podpirali celotno aktivnost tako Združenja kot njegovih delovnih teles. Vsak teden ob delovnih četrtkih smo za uporabnike ektraneta – zaposlene pri članicah ZBS pripravili ZBS eBilten. Skozi vse leto smo vzdrževali in spremljali baze uporabnikov ektraneta.

Socialno partnerstvo

Med pomembnejše zadeve, s katerimi se je ukvarjalo Združenje v letu 2021, sodijo tudi dejavnosti na področju kolektivnega dogovarjanja oziroma socialnega partnerstva.

Januarja 2021 se zneski najnižjih osnovnih plač iz tarifne priloge h Kolektivni pogodbi dejavnosti bančništva Slovenije (KPDb) niso usklajevali, saj ni bila ugotovljena inflacija, ampak je bila v letu 2020 zabeležena deflacija.

V letu 2021 so se na strani Združenja začele aktivnosti za sklenitev nove tarifne priloge. Pogajalski skupini delodajalcev in delojemalcev sta se prvič srečali v začetku novembra in nato še enkrat isti mesec, pri čemer pogajanja v letu 2021 niso bila zaključena.

Izpostaviti je še treba, da je bil v začetku leta 2021 sprejet nov Zakon o bančništvu, ki je sodelovanje delavcev pri upravljanju bank uredil na način, da imajo lahko delavci svoje predstavnike v nadzornih svetih, ne pa tudi v upravah bank.

Tudi v lanskem letu je bil organiziran tradicionalni posvet kadrovikov, ki je zaradi covida-19 potekal na daljavo.

Odbor za KPDb

Člani Odbora za KPDb so skozi vse leto korespondenčno obravnavali aktualna vprašanja ter izmenjevali mnenja in praktične izkušnje glede konkretnih zadev. Pomembne aktivnosti pa so bile osredotočene na sklenitev nove tarifne priloge.

Komisija za razlago KPDb je obravnavala vprašanje glede interpretacije prvega, drugega in tretjega odstavka 60. člena KPDb, in sicer ali se ti dodatki delavcu izplačujejo, če so že upoštevani v zahtevnosti delovnega mesta, ki ga zaseda, in s tem v njegovi osnovni plači. Komisija je ocenila, da sta določili 60. in 150. člena KPDb dovolj jasni in ne potrebujeata uradne razlage, ki bi se objavila v Uradnem listu RS. Če sta banka in sindikat v svoji podjetniški kolektivni pogodbi povzela 150. člen KPDb in na podlagi tega opisne liste posameznih delovnih mest oblikovala tako, da sta v njih navedla posebne obremenitve pri delu, ki se pojavljajo pri opravljanju dela na teh delovnih mestih, potem delavcem na teh delovnih mestih ti dodatki ne pripadajo, saj so že vsebovani v njihovih osnovnih plačah. V nasprotnem primeru, če torej banka tega nima tako formalno urejeno, zaposlenim ta dodatek iz 60. člena KPDb pripada.

V zvezi s pobudo iz leta 2019 za spremembo Zakona o delovnih razmerjih, ki je bila naslovljena na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in s katero bi poenostavili uporabo instituta dela na domu ter ga naredili bolj privlačnega in uporabnega za delodajalce, ni bilo v letu 2021 nič novega, čeprav je ministrstvo napovedalo posodobitev zakonodaje.

Kadrovski forum

V letu 2021 je bil ustanovljen Kadrovski forum, ki se je ukvarjal z ostalimi kadrovskimi vprašanji, ki ne izhajajo iz kolektivne pogodbe dejavnosti. V ospredju so bila vprašanja, povezana z delom na domu, etiko in kulturo poslovanja, covidom-19, organizacijo cepljenja, izpolnjevanjem in preverjanjem PCT-pogoja glede na vladne odloke (tako za zaposlene kot tudi za stranke bank in hranilnic), ter sodelovanje delavcev v nadzornem svetu banke. Na pobudo članov tega foruma je bilo poslanih več dopisov, predvsem v zvezi s cepljenjem in PCT- pogojem za stranke in delavce, ki delajo

na domu, prav tako je bilo oblikovano sporočilo za javnost o pogojih za obisk poslovalnic.

Pravni posli in skladnost poslovanja ter Forum DPO

Področje pravnih poslov je v lanskem letu skrbelo za sklic sej skupščine, več rednih, izrednih in korespondenčnih sej nadzornega sveta Združenja, sej Odbora za pravna vprašanja in Odbora za KPDb ter sestankov delovnih skupin omenjenih odborov. Prav tako je področje pravnih poslov zagotavljalo organizacijsko in administrativno pomoč pri delu Odbora za skladnost poslovanja in Odbora za preprečevanje pranja denarja ter njihovih delovnih skupin.

Ob sodelovanju bank in hranilnic smo pripravili vrsto pobud za spremembe in dopolnitve zakonodaje, ki so bile poslane pristojnim ministrstvom in BS, ob tem smo spremljali novosti na pravnih področjih, ki so bila v tem obdobju v ospredju. Sodelovali smo pri oblikovanju pripomb k Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, k novemu Zakonu o bančništvu in novemu Zakonu o varstvu potrošnikov, noveli Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju ter Zakonu o izvršbi in zavarovanju (pri nekaterih so bili vloženi tudi amandmaji v Državni zbor RS). Novi Zakon o bančništvu je sodelovanje delavcev pri upravljanju bank uredil na način, da imajo lahko delavci svoje predstavnike v nadzornih svetih, ne pa tudi v upravah bank. V zvezi z videoelektronsko identifikacijo smo spremljali tudi sprejemanje Zakona o elektronski identiteti in storitvah zaupanja.

Prav tako smo se vključili v vrsto aktivnosti, ki so potekale v okviru drugih delovnih področij in so tam podrobneje opisane. Skupaj z Ministrstvom za pravosodje in Notarsko zbornico Slovenije smo nadaljevali izmenjavo mnenj in predlogov glede praktičnih težav, s katerimi se srečujejo banke in hranilnice pri vpisih v register neposestnih zastavnih pravic in zarubljenih premičnin. Organiziran je bil tudi širši posvet v začetku marca, na katerem so bile oblikovane ugotovitve za jasnejše razumevanje in lažje poslovanje. Sodelovali

smo tudi pri prenovi Priporočil za ravnanje članic Združenja bank Slovenije v primerih suma neupravičene transakcije, ki izhaja iz spletne prevare.

Na področju kreditov v švicarskih frankih je bilo tudi v preteklem letu precej aktivnosti, posebna delovna skupina se je glede na aktualnost in pomembnost tematike večkrat sestala. V aprilu je Državni svet RS ponovno vložil predlog novega Zakona o omejitvi in porazdelitvi valutnega tveganja med kreditodajalci in kreditojemalci kreditov v švicarskih frankih. Združenje je v zvezi s tem poslalo stališče s konkretnimi pojasnili in argumenti Državnemu zboru RS in poslanskim skupinam, v katerem smo odločno nasprotovali sprejemu zakona. Tudi vlada in ECB sta dali negativno mnenje k predlogu zakona.

Aktivnosti se nadaljujejo tudi pri postopku pred Tržnim inšpektoratom RS v zvezi s Smernicami za ureditev razmerij med bankami in kreditojemalci, katerih potrošniška kreditna pogodba je nominirana v švicarskih frankih ali vsebuje valutno klavzulo v švicarskih frankih, Združenje je namreč vložilo tožbo na Upravno sodišče RS zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca RS. Postopek pred Upravnim sodiščem RS je v teku, Združenje se je odločilo, da vse prej opisane postopke vodi prek zunanje odvetniške pisarne. Združenje Frank pa je zoper ZBS (in banke) sredi marca lani zaradi domnevno nepoštenih poslovnih praks dalo še eno prijavo na Tržni inšpektorat RS (zoper banke ponovno tudi na BS), in sicer v zvezi z objavo mnenja ZBS o sodbi Ustavnega sodišča Republike Hrvaške v zadevi krediti v CHF (s katero je to zavrnilo vložene ustavne tožbe bank zoper odločitve Vrhovnega sodišča Republike Hrvaške), ki je bilo objavljeno na spletnih straneh ZBS in posredovano ter povzeto v medijih s poudarkom, da hrvaška sodba ni relevantna za primere pred slovenskimi sodišči. Združenje Frank je menilo, da gre pri tej objavi, ki je namenjena tudi potrošnikom, za zavajanje javnosti. V zvezi s to prijavo je Združenje za vodenje postopka najelo isto odvetniško družbo kot za postopek pred Upravnim sodiščem RS. Združenje je na Tržni inšpektorat RS poslalo podrobna pojasnila, glede na katera je inšpektorat ustavil upravni inšpekcijski postopek, saj ni bila zaznana nobena kršitev.

Področje pravnih poslov je skupaj z drugimi deležniki oblikovalo programe za posvet pravnikov, posvet kadrovikov, posvet o preprečevanju pranja denarja in posvet o skladnosti poslovanja za leto 2021.

Omeniti je treba še nekatere interne aktivnosti, kot so prenova posameznih internih pravilnikov in urejanje pravnih vprašanj glede delovnopravnih razmerij v okviru Združenja, objava po Zakonu o medijih v Uradnem listu RS, posodobitev podatkov v registru transparentnosti, spremljanje postopka za vpis etažne lastnine v zemljiško knjigo in sodelovanje pri vrsti drugih aktivnosti, ki so potekale na različnih področjih delovanja Združenja. Vodja področja je sodeloval tudi v različnih internih komisijah Združenja.

Ob koncu gre posebej izpostaviti aktivnosti v obdobju epidemije, ki so v veliki meri izhajale iz ukrepov, sprejetih za njeno zaježitev, in iz protikoronskih zakonov. Vse pravne službe bank in hranilnic so bile ves čas povezane po elektronski pošti, tako da so sproti izmenjevale mnenja in prakso ter oblikovale skupna stališča. Po potrebi so bila organizirana srečanja vseh pravnih služb prek MS Teams. Veliko komentarjev in predlogov ter aktivnosti je bilo v zvezi z interventno zakonodajo (PKP) za zaježitev vpliva novega koronavirusa in podzakonskimi akti, s poudarkom na nekaterih vladnih odlokih, prav tako v zvezi s cepljenjem in PCT-pogojem za stranke in delavce, ki delajo na domu.

Odbor za pravna vprašanja

Vse prej naštetu so obenem tudi najpomembnejše zadeve, s katerimi se je v letu 2021 ukvarjal Odbor za pravna vprašanja. Veliko časa je bilo, kot že omenjeno, posvečenega problematiki kreditov v švicarskih frankih, kar je bila stalna točka na dnevnem redu sej odbora. Odbor se je prav tako seznanjal z novostmi in aktivnostmi na področju reforme referenčnih obrestnih mer. V okviru odbora so delo nadaljevale vse tri delovne skupine (za priporočilna Navodila za izvrševanje sklepov o izvršbi pri bankah in Navodila za izvršnice ter Navodila o posredovanju zaupnih podatkov). Opredeljene so bile tudi teme za letni posvet bančnih pravnikov. Članice in člani odbora in prav tako članice in člani delovnih skupin so korespondenčno obravnavali določena vprašanja ter izmenjevali mnenja in praktične izkušnje glede ostalih vprašanj. Odbor je sodeloval pri oblikovanju pripomb k osnutku pogodbe s PwC (skupna revizija zunanjih izvajalcev), obravnaval je sodbo Sodišča EU v zadevi Lexitor (C-383/18 v povezavi z Zakonom o potrošniških kreditih – ZPotK-2), o tej temi je bila v oktobru organizirana širša delavnica s predstavniki BS, prav tako je odbor večkrat obravnaval problematiko

reforme referenčnih obrestnih mer in ukinitve CHF LIBOR (obe izvedbeni uredbi EU (CHF LIBOR in EONIA) sta bili objavljeni v Uradnem listu EU dne 22. oktobra 2021, tako da posebna nacionalna ureditev ni bila potrebna).

Na pobudo odbora smo Notarski zbornici Slovenije predlagali digitalizacijo nekaterih notarskih storitev, Ministrstvu za finance je bil poslan predlog za dopolnitev Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED), Ministrstvu za pravosodje pa predlog za dopolnitev Zakona o zemljiški knjigi. Odbor se je dotaknil tudi pravnih vprašanj glede fiduciarnih računov, unovčevanja izvršnic in sodbe VSM I Cpg 212/2020.

Konec leta je bila v sodelovanju z drugimi relevantnimi odbori ustanovljena mešana ad hoc delovna skupina za pripravo metodologije oziroma formule za vračila stroškov pri predčasnem odplačilu potrošniškega kredita.

Odbor za skladnost poslovanja

Odbor je spremljal in obravnaval določena vprašanja, o katerih so člani tudi izmenjali svoje izkušnje iz prakse. Pri tem gre izpostaviti dilemo, ali je možno izvajanje pomožnih storitev tudi za družbe v bančni skupini oziroma ali lahko služba skladnosti banke opravlja to funkcijo tudi v svoji podrejeni družbi (na primer lizingu). Člani odbora so sodelovali pri oblikovanju pripomb k osnutku predloga novega Zakona o varstvu osebnih podatkov ter tudi obravnavali Smernice Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA) o določenih vidikih zahtev funkcije zagotavljanja skladnosti s predpisi, ki jih je Agencija za trg vrednostnih papirjev dala v javno obravnavo z rokom za komentarje do 7. maja 2021.

Odbor za skladnost poslovanja je v času epidemije spremljal interventno zakonodajo in se vključeval v obravnavo posameznih vprašanj, ki so se dotikala tega področja.

V novembru so člani odbora na on-line srečanju izmenjali informacije o izkušnjah na področju digitalizacije postopkov skladnosti ter mnenja o dejavnikih ESG in trajnostnem razvoju.

V okviru odbora so bile obravnavane še druge aktualne zadeve, prav tako je bil pripravljen program posveta o skladnosti poslovanja, ki je tudi v letu 2021 potekal v sodelovanju s Slovenskim zavarovalnim združenjem in Združenjem družb za upravljanje investicijskih skladov.

Forum DPO

Pooblaščenci za varstvo osebnih podatkov se po potrebi srečujejo in izmenjujejo izkušnje v okviru Forum DPO, seznanjeni so bili tudi z odgovorom Informacijskega pooblaščenca RS na dopis v zvezi s hrambo dokumentov o finančnih transakcijah. Člani foruma so tvorno sodelovali pri oblikovanju pripomb k osnutku predloga novega Zakona o varstvu osebnih podatkov. Prav tako so bili prek svojih predstavnikov v Forumu DPO Evropske bančne federacije (srečanje na daljavo je bilo izvedeno konec januarja) seznanjeni z dogajanjem na ravni EU in novostmi na tem področju.

Področje etičnega ravnanja in preprečevanja pranja denarja

Odbor za etično ravnanje

Odbor za etično ravnanje, ki je bil ustanovljen v letu 2018, se v letu 2021 ni sestel, saj ni prejel nobene prijave kršitev.

Odbor za preprečevanje pranja denarja

Odbor za preprečevanje pranja denarja (PPD) je v letu 2021 obravnaval celo vrsto aktualnih zadev. Poudarek je bil na vprašanjih glede izvajanja Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, pri tem so bila izmenjana mnenja in praksa, na primer glede AML in takojšnjih plačil, zapi-ranja računov strankam (pravne in fizične osebe) oziroma njihovega neod-piranj, problematike povečanega obsega izvajanja obdobjnih pregledov strank in prehodnega obdobja za ponovno identifikacijo.

V začetku leta je bilo organiziranih več sestankov pooblaščenecv za PPD z BS o implementaciji Smernic BS o oceni tveganja pranja denarja in financiranja terorizma. Na prošnjo sektorja je BS rok za implementacijo zamaknila na 31. marec 2021. Posebno skupno srečanje je bilo organizirano tudi v zvezi s prenovo poročanja BS.

Prav tako so se predstavniki odbora v začetku septembra sestali s predstavniki Urada RS za PPD ter izmenjali novosti in dobro prakso s tega področja.

V lanskem letu je v okviru posebne ad hoc skupine potekala prenova seznama indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij. Skupina je v oktobru dokončala osnutek, nato je sledilo še srečanje z BS in Uradom RS za PPD, ki sta napovedala pisne pripombe. Delo se bo nadaljevalo in pričakujemo, da bi v prvem četrtletju tega leta indikatorji lahko bili potrjeni.

V zvezi s sprejemanjem novega Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma je odbor pripravil predloge za spremembe in dopolnitve, ki so bili poslani Ministrstvu za finance ter tudi Uradu RS za PPD in BS. Predlog zakona je bil potrjen na vladi in vložen v parlamentarno proceduro sredi novembra.

V začetku novembra so se pooblaščeneci za PPD udeležili izobraževanja oziroma delavnice, ki jo je organiziral in izvedel Urad RS za PPD. Urad je med ostalim predstavil statistiko in vsebino prijav sumljivih transakcij ter podal primere dobre in slabe prakse prijav sumljivih transakcij. V zvezi s tem je bilo sredi novembra organizirano posebno srečanje pooblaščenecv za PPD iz bank in hranilnic, na katerem so navzoči izmenjali prakso oziroma izkušnje.

Konec leta je bil izpeljan tudi tradicionalni letni posvet pooblaščenecv za PPD.

Poslovanje s privatnimi komitenti

Na področju poslovanja s prebivalstvom sta v letu 2021 delovala Odbor za poslovanje s prebivalstvom ter Skupina za varnost oseb in premoženja.

Tudi aktivnosti teh dveh delovnih teles Združenja je močno zaznamovala epidemija covid-19, predvsem v smislu prilagajanja ukrepom za varno poslovanje s strankami. Obe delovni telesi sta pri svojem delu upoštevali strateške usmeritve Združenja za leto 2021 na štirih področjih:

1. ugled (strateška komunikacija in pozicioniranje nasproti drugim deležnikom ter krepitev sodelovanja z njimi, prenova vsebin za novo spletno stran),
2. bančna regulativa in nadzor (implementacija smernic EBA),
3. digitalna transformacija (digitalizacija postopkov, omogočanje poslovanja z oddaljenim dostopom),
4. varovanje potrošnikov in podatkov (implementacija sprememb zakonodaje s področja varstva potrošnikov, potrošniškega kreditiranja in novosti na področju plačilnih storitev, sodelovanje z eSeniorji, izvedba nacionalne raziskave o napadih).

V okviru področja so bili pripravljeni tudi odgovori na novinarska vprašanja in odgovori potrošnikom, ki so prosili za različne informacije in pojasnila.

V nadaljevanju podrobneje predstavljamo glavne izvedene naloge oziroma dejavnosti obeh delovnih teles.

Odbor za poslovanje s prebivalstvom

Odbor se je v letu 2021 sestel na treh sejah, dveh ad hoc tematskih sestankih in enem sestanku s predstavniki BS. Zaradi pandemije covid-19 so bili ne samo člani odbora, ampak predstavniki vseh bank in hranilnic ves čas povezani po elektronski pošti, tako da so sproti izmenjevali mnenja in prakse glede implementacije določb Odloka o načinu izpolnjevanja pogoja prebolevnosti, cepljenja in testiranja za zaježitev širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2, kljub temu da niso bila oblikovana povsem enotna stališča glede izvajanja zakonodaje, predvsem zaradi različnih možnosti implementacije.

V okviru ostalih aktivnosti je Odbor za poslovanje s prebivalstvom vse leto deloval predvsem na področju spremljanja in proučevanja dogajanja v

poslovanju s privatnimi komitenti. Pri tem je sodeloval z Ministrstvom za javno upravo, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Zvezo potrošnikov Slovenije in Banko Slovenije.

Tako je skozi vse leto spremljal učinke Sklepa o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva. V februarju je bila BS poslana pobuda za umik tega sklepa, saj zaradi posledic epidemije ni več velike rasti potrošniških kreditov, temveč upad, tako da so izzveneli razlogi, zaradi katerih je bil sklep sprejet. Prav tako se je dvignila minimalna plača, kar je povzročilo dvig meje za kreditno sposobnost potrošnika za 64 EUR. Člani odbora so v nadaljevanju obravnavali tudi vprašanje, ali se strošek vzdrževanih družinskih članov lahko zmanjša, če otrok prejema štipendijo ali otroški dodatek. Po mnenju članov odbora gre v tem primeru za lastna sredstva, ki se lahko odštevajo od zneska stroškov v skladu s 6. členom Sklepa o makrobonitetnih omejitvah kreditiranja prebivalstva, ki je določen za osebo, ki jo kreditojemalec preživlja, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči. Potrebna sredstva za vzdrževanje družinskega člana so posledično lahko nižja, zato je bilo tolmačenje poslano v potrditev BS.

Odbor se je na temo vpliva dviga minimalne plače sestal tudi na ad hoc sestanku ter proučil predvidene učinke, ki jih bo dvig minimalne plače imel na potrošnike, ter pripravil sporočilo za javnost.

Odbor je v začetku leta obravnaval, potem pa se nadalje seznanjal s problematiko ukinitve referenčne obrestne mere LIBOR in nadomestila z obrestno mero SARON.

Na prošnjo liziških članic ZBS je odbor izmenjal izkušnje pri vpogledovanju v SISBON/SISBIZ v primeru, da je kreditojemalec samostojni podjetnik. Ugotovljeno je bilo, da banke glede tega nimajo enotne prakse.

Od Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti smo prejeli dopis, da se prejemnikom pravic iz javnih sredstev v primeru, da limit (kredit) ni poplačan, za poplačilo tega zasežejo sredstva iz naslova otroškega dodatka in Botrstva. Odbor je problematiko obravnaval in ugotovil, da imajo banke običajno pogodbeno dogovorjeno izrecno pravico, da za-

padle in neplačane obveznosti pobotajo iz naslova pozitivnega stanja na transakcijskem računu dolžnika. Če se pobot izvede avtomatsko, se zahtevki strank rešujejo individualno, upoštevajoč okoliščine vsakega primera. Če torej stranka poda takšno reklamacijo, se zadeva rešuje individualno (če je le mogoče, v korist stranke).

Na več sejah so člani odbora obravnavali implementacijo smernic EBA o odobranju in spremljanju posojil (Guidelines on loan origination and monitoring). Na to temo je bila sklicana tudi ad hoc seja, kjer so člani odbora zbrali odprta vprašanja in pripravili enotna pojasnila glede izvajanja smernic, za pojasnila pa so zaprosili tudi BS ter Ministrstvu za finance predlagali prilagoditev 21. člena Zakona o centralnem kreditnem registru z namenom omogočanja dostopa do podatkov o zadolženosti fizičnih oseb in poslovnih subjektov tudi v obdobju trajanja kreditnega posla za namene spremljanja kredita.

Na eno od sej odbora je bila povabljen tudi predstavnik Ministrstva za javno upravo, in sicer na temo uvedbe nove osebne izkaznice v letu 2022, ki bo nosilka sredstva elektronske identifikacije, kar bo olajšalo e-identifikacijo bančnih strank na daljavo. Vsebovala bo dve sredstvi elektronske identifikacije (visoke in nizke ravni zanesljivosti) in kvalificirano potrdilo za elektronski podpis. Uporaba te funkcije bo določena z Zakonom o elektronski identifikaciji in elektronskem podpisu. Osebna izkaznica bo zato lahko priglášena kot nacionalni dokument za čezmejno elektronsko poslovanje.

Na prošnjo Ministrstva za javno upravo pa je odbor obravnaval tudi učinke spremembe datuma izplačila plače v javnem sektorju na komitente, ki so zaposleni v javni upravi. Izpostavljen je bil predvsem problem plačevanja obrokov kredita in s tem strošek, povezan s spremembo plačevanja obveznosti direktnih obremenitev.

Na prošnjo Skupnosti centrov za socialno delo je odbor obravnaval tematiko vnosa podatka o skrbniku varovanca centra za socialno delo in s tem povezanih pooblastil, ki jih ima skrbnik.

Na pobudo Zagovornika načela enakih možnosti je odbor obravnaval neodobranje kreditov v tuji valuti v slovenskih bankah in hranilnicah. Ugo-

tovljeno je bilo, da v bankah in hranilnicah kreditov v tuji valuti nimajo več v ponudbi.

Člani odbora so se seznanili s publikacijo Consumer trends report. Zanimalo jih je predvsem, ali je iz zbranih podatkov možno razbrati gibanje zadolženosti gospodinjstev v ostalih evropskih državah. Omenjeno poročilo pa je bilo tudi vir podatkov za odgovore na konkretna novinarska vprašanja in sporočila za javnost.

Na pobudo Odbora za plačilni promet je bila obravnavana pobuda za izmenjavo obvestil o zamenjavi banke v e-obliki tudi za upnike SDD. Trenutno upniki SDD ob zamenjavi banke dolžnika prejmejo obvestilo o novi številki TRR od nove banke v papirni obliki po pošti, zato je bil dan predlog, da bi ta obvestila upniki prejeli v elektronski obliki. Člani Odbora za poslovanje s prebivalstvom so se strinjali, da se obveščanje v prihodnje izvaja v elektronski obliki. Predlagali so, da se s pobudo seznanijo vse banke in jo proučijo skupaj z ostalimi relevantnimi službami. Če bo odziv pozitiven, se bo oblikovala delovna skupina za pripravo najprimernejše rešitve elektronskega obveščanja.

Odbor je obravnaval tudi težave potrošnikov pri spletnem poslovanju, ki jih je zaznala Zveza potrošnikov Slovenije. Člani odbora so ugotovili, da se je uporaba elektronske banke in spletnega poslovanja povečala, ker je pandemija covid-19 spodbudila prehod na digitalne oblike poslovanja potrošnikov.

Na prošnjo Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo je odbor obravnaval oceno učinka direktive o trženju finančnih storitev na daljavo ter odgovoril na anketo, ki jo je posredovalo ministrstvo. Prav tako je bil odbor zaprosen za oceno predloga direktive o potrošniških kreditih, k osnutku katere je dal konkretne pripombe in opozoril, da je zelo pomembno tudi to, kako bo direktiva prenesena v nacionalne zakonodaje in izvajana v praksi, saj smo v praksi ugotavljali, da se določbe današnje direktive po državah različno izvajajo.

Na predlog Združenja delodajalcev Slovenije, da bi banke delodajalce administrativno razbremenile pri izpolnjevanju potrdil o plači za namen pri-

dobitve kreditov, so banke pristopile k oblikovanju skupnega obrazca, ki je v zaključni fazi zbiranja pripomb, implementiran pa bo v začetku leta 2022.

Odbor se je sestel na ad hoc sestanku s predstavniki Odbora za pravna vprašanja in BS na temo vračila stroškov, povezanih s predčasnim odplačilom kredita in s tem povezanim vračilom sorazmernega deleža stroškov v skladu s sodbo Sodišča EU z dne 11. septembra 2019 v zadevi C-383/18. Pri obravnavi kreditov je bilo odprto vprašanje, ali je treba ločevati med potrošniškimi in hipotekarnimi kreditnimi pogodbami. Pri vračilu sorazmernega dela stroškov kredita je po mnenju bank treba ločevati med pravno in računovodsko metodo izračuna proporcionalnega dela stroškov, ki bodo predmet vračila, ter pri tem upoštevati tudi lastno ceno storitev. Obravnavano je bilo tudi vprašanje, ali se vrača strošek cenitve (če jo stranka plača sama) in ali so predmet vračil tudi predčasno poplačani limiti. Banke so posebej poudarile, da bo za primere predčnih poplačil kreditov in s tem povezanih vračil sorazmernega dela stroškov treba ustrezno prilagoditi poslovne procese in implementirati IT-podporo, kar bo zahtevalo prehodno obdobje, ter prosile regulatorja, da to upošteva. BS pričakuje, da bodo banke same razvile svojo metodo vračanja stroškov, katere ustreznost bo verificirana šele ob pregledu posamezne banke s strani regulatorja.

Tudi v letu 2021 so se člani odbora dogovorili o enotnem odpiralnem času poslovalnic bank in hranilnic na 24. in 31. decembra 2021 (do 12. ure) in prek Združenja bank Slovenije obvestili javnost.

Skupina za varnost oseb in premoženja

Skupina se je v letu 2021 sestala petkrat, ves čas pa je med člani potekala tudi komunikacija po elektronski pošti.

Vse od začetka pandemije covida-19 je v okviru skupine za varnost oseb in premoženja potekala razprava o varnosti poslovanja v bančnih poslovalnicah. Nošenje mask zaradi zakrivanja obraza prinaša potencialno varnostno tveganje za storitev različnih kaznivih dejanj, saj stranka ob vstopu ni prepoznavna. Ob vzpostavitvi pogoja PCT za obisk bančne poslovalnice pa se je varnostno tveganje spremenilo in deloma tudi povečalo, saj se banke dnevno srečujejo s komitenti, ki so nezadovoljni z omenjenim pogojem, kar izražajo tudi z nasilnim vedenjem do zaposlenih. Slednje je predvsem

verbalno, v nekaterih primerih pa tudi fizično. Ker bi vsako verbalno nasilje potencialno lahko vodilo tudi v fizično, se zaposleni v bankah v teh primerih obrnejo na Policijo in varnostno službo, saj vsako nasilje povečuje tveganje za varnost bančnih delavcev in bančnega poslovanja.

Z namenom preventivnega delovanja je bil Generalni policijski upravi 29. septembra 2021 poslan tudi poziv za poostreitev preventivnih dejavnosti v okolici bančnih objektov, še posebej v času, ko poteka izplačilo socialnih transferjev. Po prejetih informacijah od bank se je Policija v dveh primerih tudi odzvala in izvedla preventivne obiske bančnih poslovalnic.

Nadzor nad izvajanjem pogoja PCT opravljajo različne inšpekcijske službe, ki so pri svojem delu avtonomne in imajo v procesih nadzora izvajanja pogojev PCT različne prakse (nekateri zahtevajo kontrolo pri vhodu, večina pa dopušča kontrolo pri okencu).

Na Ministrstvo za pravosodje je bila posredovana pripomba za dopolnitev Zakona o varstvu osebnih podatkov. Glede na to, da je uporaba »bodycam« kamer omogočena za prenos tajnih podatkov, je bilo predlagano, da se zakon dopolni še z dovoljenjem uporabe pri prenosu gotovine.

V okviru ostalih aktivnosti je skupina skrbela za implementacijo priporočil za fizično varovanje – dobra bančna praksa pri varovanju bank in hranilnic, sodelovala z institucijami s tega področja (BS in Policija) in izmenjevala izkušnje. V začetku leta je bila izvedena tudi raziskava o oblikah napadov na banke v letu 2020.

Bančni vestnik

V letu 2021 je izšlo 12 števil revije, in sicer osem enojnih, od tega ena jubilejna in ena mednarodna, ter dve dvojni številki. V letu 2021 je Bančni vestnik praznoval častitljiv jubilej, 70 let. V maju je izšla jubilejna številka, promocija pa je potekala skozi vse leto. Izdana je bila tudi publikacija z naslovnici Bančnega vestnika, ki je poleg 70-letnice zaznamovala tudi 25 let sodelovanja z oblikovalcem revije Edijem Berkom. V tem jubilejnem letu smo sedem izbranih člankov ponovno objavili v rubriki 70 let Bančnega

vestnika. Ob izidu mednarodne številke revije v novembru pa smo v počastitev obletnice pripravili razstavo izbranih naslovnih Bančnega vestnika, ki je zaradi epidemioloških razmer potekala on-line.

Uredniški odbor revije je pripravil iztočnice za mednarodno številko, ki je izšla 22. novembra, osrednja tema pa je bila vloga bank pri popandemičnem okrevanju gospodarstva.

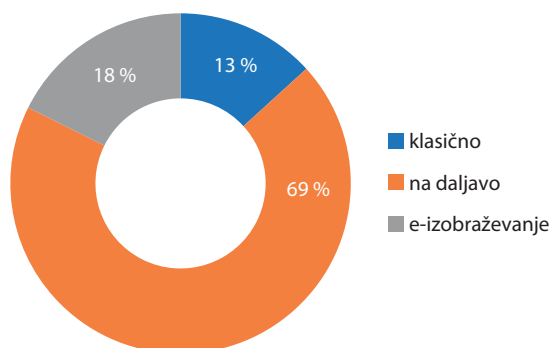
V letu 2021 smo izvajali promocije revije med članicami ZBS in zunanjimi naročniki. Trenutno revijo prejema 1.071 naročnikov, kar je dobrih 300 naročnikov več kot pred prehodom na digitalno izdajo.

Izobraževalni center

Pri načrtovanju aktivnosti smo v Izobraževalnem centru Združenja bank Slovenije sledili strateškemu cilju postopnega prehoda na spletno izvajanje izobraževalnih programov tako na področju strokovnega usposabljanja kot tudi na področju finančnega opismenjevanja. Čeprav smo za seminarje in daljše oblike programov načrtovali spletno izvedbo, za strokovna srečanja, konference in delavnice pa v živo, smo način izvedbe skozi leto sproti prilagajali aktualnim epidemiološkim razmeram in pri tem v največji možni meri upoštevali pričakovanja naših članic.

Medtem ko je bilo za leto 2020 značilno izrazito zanimanje in povečanje števila udeležencev v e-programih (predvsem Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma in Potrošniško kreditiranje nepremičnin), je bil v minulem letu izkazan večji interes za klasične programe. Večje število udeležencev v primerjavi z letom 2020 je bilo tako na strokovnih srečanjih kot tudi pri šolah in seminarjih. Med napovedanimi, pa tudi že dogovorjenimi programi nismo izvedli majske konference in seminarja Izvedeni finančni instrumenti in investicijske storitve. Smo pa izvedli sedem novih programov in pet strokovnih srečanj več kot predlanskim. Pri oblikovanju vsebin programov v letu 2021 smo posebno pozornost namenili trajnostnemu financiranju in regulativi.

Način izvedbe 2021

A. Strokovno usposabljanje	Programi	Izvedbe	Udeleženci 2021	Udeleženci 2020
Posveti, konference	15	14	696	568
Seminarji, šole, delavnice skupaj	17	26	611	382
- seminarji	12	12	350	170
- šole	3	3	86	55
- delavnice	2	11	175	157
E-programi	5	5	464	3346
Izpiti	5	5	113	117
Skupaj A	42	50	1.884	4.413
B. Finančno opismenjevanje				
Evropski teden denarja	3	4	393	-
Evropski denarni kviz	3	4	314	160
Program za odrasle (Mestna knjižnica)	1	1	38	-
Mednarodni teden ozaveščanja o prevarah, program za šole	1	-	-	73
Skupaj B	8	9	745	233
Skupaj A in B	50	59	2.629	4.646

Strokovno dopolnilno izobraževanje

Med strokovnimi srečanji je bilo tudi v minulem letu največje zanimanje izkazano za tradicionalni Dan slovenskih bančnikov z naslovom Vloga bank pri postpandemičnem okrevanju gospodarstva. Po številu udeležencev sledijo Posvet o odkrivanju in preprečevanju pranja denarja, program Bančna regulativa, Posvet o upravljanju tveganj in Strokovno srečanje članov nadzornih svetov in uprav ter Posvet o plačilnih storitvah. V prvi polovici leta so bili vsi posveti izvedeni spletno, v septembru in oktobru smo štiri posvete izpeljali v dvoranah, nato pa ponovno prešli na izvedbe na daljavo in tako tudi končali leto.

a) Strokovna srečanja, posveti, konference

1. Posvet o kartičnem poslovanju (januar)
2. Posvet zakladnikov, zalednih in skrbniških služb ter investicijskih bančnikov (april)
3. Posvet o regulatornem okvirju trajnostnega financiranja – ново (april)
4. Posvet notranjih revizorjev (maj)
5. Posvet kadrovikov (maj)
6. Posvet o plačilnih storitvah (september)
7. Posvet pravnikov (september)
8. Posvet o izvajanju funkcije skladnosti poslovanja (september)
9. Strokovno srečanje članov nadzornih svetov in uprav bank in hranilnic (oktober)
10. Posvet o upravljanju tveganj v bankah (oktober)
11. Posvet informatikov v bankah (november)
12. Dan slovenskih bančnikov (november)
13. Posvet računovodij (november)
14. Posvet o odkrivanju in preprečevanju pranja denarja (december)

b) Seminarji, šole, delavnice

1. Upravljanje tveganj v bankah (januar)
2. Bančna šola (januar, oktober, november)
3. Finančna analiza podjetja (januar)
4. Trajnostno financiranje: Vidik finančnih institucij – ново (februar)
5. Plačilni promet (marec)
6. Izvrševanje naročil za račun strank (maj)

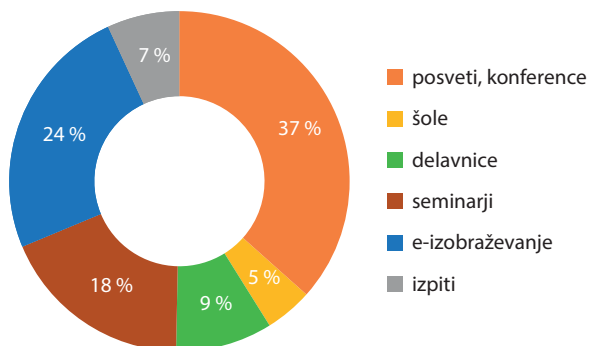
7. Bančna regulativa (maj)
 8. Izgradnja in upravljanje modelov na področju kreditnega tveganja – novo (maj)
 9. Analiza načrtov in denarnih tokov v podjetju (maj)
 10. Investicijsko svetovanje (maj)
 11. Gospodarjenje s finančnimi instrumenti strank (maj–junij)
 12. Sistem upravljanja nedonosnih terjatev – novo (junij)
 13. Menjalniško poslovanje (september)
 14. Prepoznavanje ponarejenih dokumentov – novo (oktober)
 15. Obravnava podnebnih in okoljskih tveganj – novo (november)
 16. Delavnice Prepoznavanje pristnosti in primernosti gotovine (10 izvedb)
- c) E-izobraževalni programi
- Vsebinsko smo lani posodobili dva programa, ki ju izvajamo v obliki e-izobraževanja: Potrošniško kreditiranje nepremičnin (avgusta) ter GDPR in varstvo osebnih podatkov (novembra). Čeprav je bil interes za e-programe veliko manjši kot v letu 2020 (ocenjujemo, da predvsem zaradi časovnega zamika tako pri sprejemanju Zakona o preprečevanju pranja denarja kot tudi zakonodaje o varstvu osebnih podatkov), pričakujemo ponovno rast števila udeležencev v e-programih v letu 2022, ki ga bo po petih letih narekovalo tudi obnavljanje licenc za delo na področju potrošniškega kreditiranja nepremičnin.

E-programi	Št. udel. 2021	Št. udel. 2020	Št. udel. 2019
1. Potrošniško kreditiranje nepremičnin – posodobljeno	140	459	522
2. GDPR in varstvo osebnih podatkov – posodobljeno	50	77	233
3. PPDFT za banke (4 moduli)	231	2615	-
4. PPDFT za lizinške družbe	27	97	-
5. DAC6	16	71	-
Skupaj e-programi	464	3346	755

d) Preverjanje strokovnega znanja smo izvajali na različne načine: spletno, na klasičen način in v obliki e-testov. Izpite Triple E EFCB za pridobitev evropskega bančnega certifikata European foundation certificate in banking, ki je tudi izpit po opravljeni Bančni šoli, in izpite za plačilni promet smo izvajali v okolju Exam.net. Izpiti za borzne posrednike, za menjalniško poslovanje ter za prepoznavanja pristnosti in primernosti gotovine so bili izpeljani klasično v dvorani. Pri e-izobraževanju pa je preverjanje znanja sestavni del programa v Campusu.

1. Bančna šola (marec)
2. Plačilni promet (marec)
3. Delavnice Prepoznavanje pristnosti in primernosti gotovine (vse leto)
4. Menjalniško poslovanje (september)
5. PPDFT za banke, 4 moduli (5 izvedb)
6. PPDFT za lizinski družbe (3 izvedbe)
7. GDPR in varstvo osebnih podatkov (5 izvedb)
8. Potrošniško kreditiranje nepremičnin (5 izvedb)
9. Izpiti za borzne posrednike (september): 71/45
 - a. za izvrševalca naročil za račun strank
 - b. za investicijskega svetovalca
- c. za upravljavca premoženja

Število udeležencev 2021

Finančno opismenjevanje

Koordinacija skupnih aktivnosti, priprave programov in izvedbe:

a) Evropski teden denarja

- Dnevi odprtih vrat v finančni sektor za učence osnovnih šol (22. marec)
- Dnevi odprtih vrat v finančni sektor za dijake (23. marec)
- Finančno opismenjevanje v finančnem sektorju (24. marec)
- Dnevi odprtih vrat v finančni sektor za dijake (25. marec)

b) Evropski denarni kviz

- delavnice za učitelje (februar)
- nacionalno tekmovanje (4. marec)
- evropski finale (20. april)

c) Finančno opismenjevanje v splošni knjižnici (10. februar)

Kot partnerji projekta Mednarodni teden ozaveščanja o prevarah smo za 16. oktober v sodelovanju z BS, Zvezo potrošnikov Slovenije, predstavništvom Evropske komisije v Sloveniji, novim muzejem bančništva Bankarium in NKBM dogovorili izobraževalni program o finančnih in digitalnih prevarah za nadarjene učence Osnovne šole Rakek, ki pa je bil zaradi epidemioloških razmer žal v zadnjem trenutku odpovedan in prestavljen na kasnejši termin.

Finančno opismenjevanje	Programi	Izvedbe	Št. udel. 2021	Št. udel. 2020
Evropski teden denarja	3	4	393	-
- Programi za osnovne šole	1	1	41	-
- Programi za srednje šole	1	2	321	-
- Finančno opismenjevanje v finančnem sektorju	1	1	31	-
Evropski denarni kviz	3	4	314	160
- Delavnice za učitelje	1	2	20	3
- Nacionalno tekmovanje	1	1	292	155
- Evropski finale	1	1	2	2
Program za odrasle (Mestna knjižnica)	1	1	38	-
Mednarodni teden ozaveščanja o prevarah, program za šole	1	-	-	73
Skupaj	8	9	745	233

Ostale aktivnosti

Sodelovanje v delovnih telesih Evropskega združenja za izobraževanje v bančništvu in finančnem sektorju (EBTN)

- sestanki članic
- sodelovanje v upravnem odboru
- vodenje odbora EFCB
- sodelovanje v odboru za finančno opismenjevanje
- sodelovanje v odboru za trajnostno financiranje
- Sodelovanje v projektni skupini za finančno opismenjevanje pri Evropski bančni federaciji
- Sodelovanje v izpitnem odboru in izpitni komisiji za preverjanje strokovnega znanja za borzne posrednike
- Sodelovanje v izpitnem odboru EFCB
- Sodelovanje v področnem odboru poslovanje in uprava pri Centru RS za poklicno izobraževanje

Odbor za izobraževanje

V letu 2021 se je Odbor za izobraževanje sestal trikrat. Januarja je obravnaval poročilo o delu Izobraževalnega centra za leto 2020 in načrt dela za leto 2021 ter imenoval delovno skupino za pripravo programa za posvet kadrovcov in izobraževalcev v maju.

Na drugi seji, septembra, je odbor obravnaval pobudo nadzornega sveta za spremljanje regulative na kadrovskem področju. Člani odbora so bili pozvani k sodelovanju v za ta namen sklicanem forumu, ki se je v minulem letu večkrat sestal in obravnaval aktualno kadrovsko problematiko s poudarkom na zakonskih podlagah in praksi članic pri urejanju dela zaposlenih na daljavo. Spremembe oziroma novosti na področju zakonodaje pri delu od doma so bile tudi osrednja tema, ki jo je predstavnik Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti predstavil na posvetu kadrovcov 20. maja. Odbor je bil seznanjen tudi s pobudo Centra RS za poklicno izobraževanje za sodelovanje v strokovni publikaciji Sistem kvalifikacij na področju poslovanja in uprave. Članice so bile pozvane, da predlagajo svojega kandidata za pripravo prispevka za bančni sektor. V pripravi publikacije je sodeloval član izpitnega odbora za certifikat EFCB.

V začetku decembra pa so člani odbora obravnavali poročilo o izvedenih aktivnostih Izobraževalnega centra Združenja v tekočem letu, načrtovane aktivnosti za leto 2022, vključno s predvidenim terminskim planom izobraževalnih programov za naslednje leto. Člani odbora so bili pozvani, da sporočijo interes svojih institucij za vključitev zaposlenih v predlog izobraževalnih programov za leto 2022 ter morebitne predloge za nove vsebine in programe.

Odbor je bil seznanjen tudi s pozivom Centra RS za poklicno izobraževanje za imenovanje predstavnika bančnega sektorja v delovno skupino za revizijo poklicnega standarda Asistent v podpori bančnega poslovanja in predlagal, da se v delovno skupino pri CPI imenuje Ksenija Jaklin, strokovna sodelavka v Izobraževalnem centru Združenja.

Člani odbora so razpravljali tudi o pobudi, da se pri vključevanju večjega števila zaposlenih v e-izobraževanja najde primerna rešitev, ki bi zagota-

vljala kadrovskim službam vpogled v uspešnost kandidatov pri opravljanju programov.

Na vseh sejah odbora so bile obravnavane tekoče aktivnosti in problematika na področju strokovnega funkcionalnega izobraževanja in finančnega opismenjevanja za različne starostne skupine.

Lizinška dejavnost

Prepoznavnost: Negativnih dogodkov, ki bi krnili ugled dejavnosti, v letu 2021 ni bilo. Lizing sicer ni bil prepoznan in pripoznan kot ključna dejavnost, ki bi morala nujno delovati na področju potrošniškega financiranja v času epidemije covida-19, kar je bilo brez pojasnila naloženo samo bankam. Na nedopustnost razlikovanja možnosti opravljanja iste dejavnosti glede na organizacijsko obliko smo izrecno in argumentirano opozorili, vendar pa dokončnega odgovora zaradi spremembe vladne uredbe nismo prejeli. Se je pa poenotenje lizinške dejavnosti z bančno zgodilo pri poročanju v SISBON. Tu so zunanji revizorji BS po dolgoletnem pripoznavanju poročanja specifik lizinške dejavnosti v register v minulem letu brez predhodnih splošnih opozoril, samo na konkretnem primeru, spremenili svoje dotedanje stališče v revizorskih pregledih in začeli zahtevati, da se poročanja opravljajo izključno tako, kot da bi šlo za bančne posle. Zunanjih negativnih posledic v smislu negativne slike dejavnosti pri tem ni bilo, so pa lizinške članice utrpeli moralno in materialno škodo zaradi zahtevanih popravkov za nazaj in popravkov IT-podpore. V teh covidnih razmerah ponovno tudi ni bilo kakšnih negativnih pavšalnih izpostavljanj dejavnosti pri poslovanju s potrošniki. Nasprotno, v oktobrski izdaji revije Zveze potrošnikov Slovenije je bil, če upoštevamo preteklo prakso, objavljen relativno nevtralen članek glede (pomanjkljivosti) lizinškega financiranja. Dejavnost je bila na splošno sistemsko prepoznavna in zanimiva za aktivno spremljanje pri pristojnih organih. Dnevna praksa poslovanja tako vseeno izkazuje, da je treba ohraniti primerno prepoznavnost tudi v nadaljevanju delovanja kot najbolj osnovno funkcijo pri vseh akterjih, od strank do regulatorjev.

Članstvo: V letu 2021 se je na slovenskem trgu pojavila nova lizinška družba Toyota Tsusho Leasing, d. o. o., s katero so že v fazi ustanavljanja pote-

kali uspešni pogovori za vključitev v delo Odbora za lizing pri ZBS. Tako so ob ustanavljanju dali vlogo za vključitev v Shemo izvensodnega reševanja sporov ZBS, po registraciji pa vlogo za članstvo v lizinškem delu ZBS, tako da v letu 2022 pridobivamo novo članico. Poleg tega se je v minulem letu v lizinškem delu članstva ZBS zgodila sprememba pri lizinških družbah skupine NLB, ko je izstopil NLB Leasing, d. o. o., in vstopil NLB Lease@GO, d. o. o. Nadalje so čez leto potekali pogovori za članstvo Unicredit leasinga, d. o. o., in banke Intesa Sanpaolo v lizinškem delu članstva, vendar do realizacije ni prišlo. Prodaj posameznih lizinških družb in vključevanj v druge bančne skupine, ugašanja poslovanja določenih lizinških družb in podobno, ki so imeli v posameznih članicah Leaseurope in tudi pri nas v preteklosti za predvideno in dejansko posledico zmanjševanje števila članov, v letu 2021 ni bilo. Prav tako se ne predvideva, da bi se zaradi pandemije covid-19 in s tem povezanih zaostrenih pogojev poslovanja ti trendi ponovno pojavili.

Področje motornih vozil: Na tem najpomembnejšem področju dejavnosti lizinga je bila lani ponovno začeta procedura za spremembe Zakona o pravilih cestnega prometa – pobude za te spremembe se sicer v različnih verzijah kontinuirano pojavljajo že od leta 2017. Predlagane spremembe so imele za cilj predvsem poenostavitev kaznovanja za prometne prekrške; na podlagi pobud in predlogov kaznovalnih organov, predvsem mestnih redarstev, so predvidevale neposredno odgovornost lastnikov za kazni za prometne prekrške, povzročene z motornimi vozili, v nasprotju z zdajšnjo ureditvijo, ko so za te prekrške in posledične kazni pri lizingu odgovorni neposredno uporabniki. Te rešitve so se izkazovale za sporne z ustavnopravnega vidika in nasprotne obstoječi praksi slovenskega vrhovnega sodišča. Ravno tako so po nepotrebnem posegale v premoženjska razmerja lizingodajalcev in bi jim povzročale nova nepotrebna administrativna bremena, saj je jasno, da gre pri lizingu za finančno storitev za stranke, na katere lizingodajalci izvedbeno ne morejo imeti vpliva, in ne, na primer, za prevozniško podjetje, kjer gospodarska družba lahko vpliva na zaposlene, kar bi ob opustitvi tega lahko bila podlaga za njeno objektivno odgovornost. V vseh verzijah smo vseskozi pravočasno in kontinuirano opozarjali na spornost predlaganih rešitev in podajali pravno vzdržne, za vse strani pošteno in zavezancem administrativno prijazne predloge, vendar na strani pripravljavcev zakona zanje ni bilo posluha. K takšnemu predlogu sprememb zakona, poslanemu v Državni zbor RS, smo nato poslali pravno in vsebin-

sko obrazložene amandmaje vsem poslanskim skupinam in Zakonodajno-pravni službi Državnega zbora RS. Ta je nato v svojem mnenju podprla naša stališča glede ustavne spornosti predlogov. Po razpravi na matičnem odboru v Državnem zboru RS glede spornosti predlaganih določil nato tudi poslanci vladnih strank teh vladnih predlogov niso podprli in situacija ostaja do nadaljnjega taka kot doslej. Kar se tiče ostalega delovanja, smo tudi lani poskušali nadaljevati dejavnosti pri pobudi sodelovanja z zavarovalnicami, tj. pri vinkulacijah. Pri vinkulacijah je že bilo usklajeno končno besedilo in je bil predviden podpis, nato pa se je v zadnjem trenutku, že v fazi preizkušanja, pojavil problem razumevanja minimalnih fleksibilnih pragov, ko ne bi bilo treba obveščati (vinkulacijskega) upravičenca za izplačilo zavarovalnine, in dodatno tudi izražena potreba po natančnejši razdelitvi »smiselne uporabe za področje lizinga«. Oboje smo popravili, zadeva je še vedno v pregledu in usklajevanju pri Slovenskem zavarovalnem združenju, čeprav se je sicer tudi že testno odvijala z dvema zavarovalnicama. Letos je podobno iniciativo začel tudi Bankart, predvidoma z uporabo sistema največje zavarovalnice, vendar pa naj bi bila zadeva še vedno aktualna. V zvezi z zavarovalniško direktivo IDD so se še pred vpeljavo v zakon pojavili problemi v praksi, in sicer z razumevanjem vloge lizinških družb pri zavarovanjih (zavarovalec, zavarovanec, ugotavljanje potreb), tudi iz razloga, ker v preteklosti na strani zavarovalnic ni bilo potrebe, da bi na podlagi naših iniciativ razčistili razmerja, kar smo na sestankih operativno nekako rešili, ne pa vsebinskega vprašanja lizinških družb kot (obveznega) zavarovanca motornih vozil. Zadeve so tudi letos ostale odprte in kakšnih iniciativ oziroma sporočenih težav ni bilo.

PPDFT (preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma): V praksi izvajanja PPDFT niso bili izpostavljeni kakšni posebni problemi. Na sestanku med novim vodstvom Urada RS za preprečevanje pranja denarja in predstavniki ZBS so bile predstavljene nova organizacija in nove prioritete urada. Vzpostavljeno izobraževanje e-PPDFT za lizinško dejavnost deluje in zainteresirane lizinške družbe nanj prijavljajo zaposlene. V zakonodajno proceduro Državnega zbora RS je vlada končno dala dolgo časa napovedovane spremembe Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma oziroma novi ZPPDFT-2, h katerim smo dajali pripombe skupaj z bančnimi članicami.

Varstvo osebnih podatkov: Na področju implementacije GDPR je posebej in skupaj z bančnimi kolegi, pa tudi drugimi deležniki, kot so GZS, TZS, Združenje za informatiko in telekomunikacije, potekala izmenjava informacij in prakse, saj se je odpiralo in se še vedno tudi v vsakdanjem delu pojavlja veliko vprašanj v zvezi s smiselno vpeljavo GDPR, tudi z vplivom na drugo zakonodajo, na primer spremembe Zakona o centralnem kreditnem registru, kjer je informacijska pooblaščenka podala pavšalno in sporno mnenje glede videoidentifikacije. Novi Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) je, skupaj z v veliki meri upoštevanimi skupnimi pripombami, še vedno v zakonodajni proceduri, in ko bo sprejet, bo vpeljan tudi kaznovalni del, kjer se pričakuje nadaljnje delo.

Davčno-računovodsko področje: FURS je glede odpovedi pogodb in s tem povezanim DDV v letu 2014 izdal mnenje, ki je bilo sicer pripravljeno skladno z našimi dogovori, vendar se je med tem časom oblikovala nova praksa Sodišča EU v zvezi s tem vprašanjem. Zato je julija lani izdal novo mnenje, predvsem v povezavi z novimi odločbami Sodišča EU, ki naj bi urejale podobna stanja (na primer Unicredit Bolgarija). Mnenje Finančne uprave RS glede obdavčitve z DDV ob odpovedi oziroma razdrtju pogodbe se, še posebej v povezavi z omenjeno sodbo Sodišča EU, izdano ob drugačnem dejanskem stanju, izkazuje za komplicirano za branje in dopušča več interpretacij glede izvedbe v praksi, zato smo zadevo intenzivno obravnavali na več sestankih. Sestanki so potekali tako na ravni članic kot tudi z zunanjim davčnim svetovalcem. Kljub temu so pri tem ostajala še vedno nerazčiščena stanja in vprašanja, zato smo organizirali tudi sestanek s Finančno upravo RS. Na njem smo razčistili ta vprašanja in jim jih kot z naše strani razumljena stališča poslali v potrditev, vendar odgovor še čakamo.

Ravno tako je FURS v zvezi s sodbo Sodišča EU izdal nove usmeritve pri poslih »sale and lease back«. Izhaja se iz dejanskega, ne pravnega stanja. Poglavitno je, da se to ne šteje več za dvojni promet, obdavčen z DDV, kar je prineslo precej dilem v praksi. Te smo, tudi s pomočjo zunanjega davčnega svetovalca, reševali na več sestankih v letu 2020, na katerih smo izoblikovali skupna stališča ter jih poslali v pregled in potrditev na FURS. Odgovor smo prejeli in ga razčiščevali na kar nekaj sestankih tudi lani. Glede na to, da se članicam zdi izvajanje zapleteno, se še vedno obravnava pobuda za

morebitno poenostavitev celotne procedure, kot jo predvideva FURS. Pojavljajoče se pojavljajo vprašanja tudi v zvezi s kolizijo DFS in DDV, kjer je bilo ravno tako pojasnjeno in razčiščeno, da je treba izhajati iz načina opravljanja posla in dejanskega stanja. Po večletnih razpravah in osnutkih so bili sprejeti novi računovodski standardi MSRP 16 Najemi, ki vplivajo tudi na poslovanje liziških družb in njihovih strank, tako na splošnem področju vseh najemov kot tudi pri liziških poslih. Posebnih težav v zvezi s tem članice, kljub znatnim spremembam, tudi lani niso izpostavljale. Ob implementaciji direktive o izogibanju plačevanja davkov v Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-1) bi bilo spet lahko aktualno intenzivnejše delo na področju obdavčitve obresti med povezanimi osebami in tanke kapitalizacije, kjer se je Ministrstvo za finance odločilo, da bo ta dva dela iz direktive vpeljalo v zadnjih rokih do leta 2024, predvidoma z začetkom v letu 2022, tako da trenutno glede tega samo spremljamo stanje, ki ga članice vsake toliko časa izpostavijo. V zvezi s sprejetim novim Zakonom o davku na motorna vozila pričakovanih izpostavljenih vprašanj ni bilo.

Poročanje Banki Slovenije in statistika: Ustaljeno poročanje poteka brez večjih težav. Vprašanja, ki se eventualno pojavljajo na eni ali drugi strani, se rešujejo sproti. Svoje ugotovitve BS objavlja trimesečno v poročilu o poslovanju bank in polletno v poročilu o finančni stabilnosti. BS nadalje povratno trimesečno pošilja podatke na podlagi trimesečnih poročanj liziških družb Združenju bank. Poročanja so objavljana s čedalje manjšim zamikom, kot je bilo to tudi napovedano s strani BS glede na to, koliko jih je že uspelo pri sebi standardizirati obdelave. Lani smo ugotavljali, da se pojavljajo majhne razlike pri istih kategorijah pri različnih poročilih in zaprosili BS za pojasnilo. Ta je pojasnila, da se v različnih poročilih lahko zajemajo dodatna polja, zato lahko prihaja do razlik.

Dogovor z BS, da bi na podlagi podatkov obveznih poročanj liziških družb dodatno obdelovala in objavljala statistične podatke v vsebini, kot je predvideno po kategorijah Leaseurope, se redno izvaja.

Predlogi za izboljšanje insolvenčne zakonodaje in restrukturiranja terjatev: Konec leta 2020 smo kolektivni predstavniki gospodarskih dejavnosti prejeli v pregled in podajanje pripomb še eno napovedano spremembo

insolvenčne zakonodaje, vendar smo namesto obljubljanega novega zakona spet dobili novelo Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilni poravnavi (ZFPPIPP-H), s katero naj bi se vpeljale tako imenovana direktiva o drugi priložnosti in nekatere spremembe, temelječe na odločbah Ustavnega sodišča RS, ter odpravile pomanjkljivosti dosedanjih vpeljanih sprememb. Tako je bilo izrecno izpostavljeno tudi v Državnem zboru RS, še posebej zaradi zloglasne poenostavljene prisilne poravnave, kjer smo tudi sicer v zvezi s tem in drugimi posameznimi instituti v obstoječi insolvenčni zakonodaji opozarjali na zlorabe, ki se pojavljajo, še zlasti v luči priprav na novo direktivo EU o tako imenovani drugi priložnosti, kjer smo menili, da bo sočasno treba opraviti reformo celotne prezapletene in nelogične slovenske insolvenčne zakonodaje. Enako stališče je zavzel tudi Državni zbor RS, kljub temu pa se to očitno spet ne bo zgodilo. Na to smo lani kolektivni predstavniki gospodarskih dejavnosti ponovno opozorili s skupnim dopisom pristojnemu ministrstvu. Na lanskih dnevih insolvenčnega prava v Portorožu smo dobili priložnost prikazati celovito nesmiselnost te ureditve z referatom pod naslovom »Pacta sunt servanda?!«.

Nepremičninsko področje: Nepremičnine tudi v letu 2021 niso bile ciljno področje lizinške dejavnosti, statistika BS še naprej izkazuje upadanje poslov iz različnih razlogov, tudi prekvalifikacije operativnih najemov v navadne in s tem izpada volumnov iz statistike kakor tudi zaradi končanja poslovanja posameznih udeležencev tega trga. Kljub temu ostaja dejstvo, da se določen delež dejavnosti še vedno ukvarja tudi z nepremičninami in ima v portfelju nepremičnine iz preteklih poslov, zato se spremlja tudi ta del poslovanja. Tako smo spremljali tudi dogajanje na tem področju, še posebej in izrecno eventualne osnutke nove zakonodaje o obdavčitvi nepremičnin, kjer smo v preteklosti z Ministrstvom za finance tudi dosegli izvzetje lizinških družb kot davčnih zavezancev v primerih, ko je nepremičnina v lizinškem financiranju. Aktivno smo bili zraven tudi pri zagovarjanju uporabe množičnega vrednotenja nepremičnin za potrebe kreditiranja. Odprte zadeve, tako glede množičnega vrednotenja kot tudi obdavčitve nepremičnin, ki so bile ustavljene v kakršnihkoli vladnih postopkih, se še ne nadaljujejo. Še vedno ni na voljo tudi nič več podatkov glede vrednosti nepremičnin.

Varstvo potrošnikov: Osnovno vprašanje, ki se je pojavljalo na področju financiranja potrošnikov, je še vedno tisto glede dovoljenosti opravljanja liziških poslov v času prepovedi ponujanja storitev potrošnikom, razen izrecno dovoljenih izjem. Odgovori uradnih institucij so bili negativni, dvom, ali gre res za prepoved, še posebej ustavno vzdržno, je vzbudila obrazložitve oblastnih organov o nujnosti opravljanja finančnih dejavnosti, saj to dejavnost lahko opravljajo tako banke kot tudi druge finančne institucije, vendar dokončnih odgovorov ni bilo. V zvezi z nezmožnostjo identifikacije stranke za vpogled v SISBON na daljavo, čeprav je za namene preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma to mogoče, smo imeli obširno korespondenco z BS, Informacijskim pooblaščencom RS in Ministrstvom za finance, svoj pogled smo podprli z nesporno nemško prakso na tem področju. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je dalo v obravnavo nov osnutek splošnega zakona o varstvu potrošnikov. Ta ni vseboval v preteklih verzijah že dogovorjenih uravnoteženih zadev liziškega področja financiranja potrošnikov in njihovega enakega varstva pri stvarnih napakah, če predmet kupijo ali vzamejo prek liziškega financiranja, zato smo v poslanih predlogih ponovno opozorili na to. Evropska komisija je v letu 2020 izvajala pregled izvajanja zakonodaje potrošniškega kreditiranja po članicah EU in na podlagi ugotovitev napovedala spremembe te zakonodaje v letu 2021. To se je tudi zgodilo, zato smo glede na naše izkušnje z Leaseurope, ki smo jo intenzivno podpirali s predlogi, saj sama glede na to, da se v drugih članicah potrošniško financiranje prek lizinga ne dogaja v tolikšni meri kot pri nas, ni imela pravega vpogleda v to tematiko.

SISBON – centralni kreditni register: Po Zakonu o centralnem kreditnem registru so se liziške družbe v letu 2020 v roku vključile v sistem SISBIZ in tako končale vključitev v register v delu, ki se tiče podjetniškega financiranja – SISBIZ. Pričakovali so se zapleti pri izvajanju, vendar članice lani pri tem niso omenjale kakšnih težav. Z BS (SISBON, CKR) in Ministrstvom za notranje zadeve ter Ministrstvom za pravosodje skupaj z bankami ob nasprotovanju informacijske pooblaščenke, potrošniških organizacij ter Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo še vedno in vedno znova potekajo pogovori za avtomatizirano in racionalno pridobivanje podatkov iz registrom prebivalstva oziroma registra Finančne uprave RS, kar naj bi zajelo ugotovljene goljufije, izhajajoče iz nepovezanih podatkov. Tako smo v letu 2020 k novonastajajočemu Zakonu o centralnem kreditnem registru

vložili dva nova amandmaja. Prvi rešuje povezovanje baz CKR z bazo FURS oziroma registra prebivalstva, drugi pa identifikacijo stranke za vpogled v kreditni register po pravilih videoidentifikacije, ki veljajo za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma. BS je sicer napovedovala sprostitve tega področja tudi zaradi zdravstvenih razmer, vendar je nato v svojih podzakonskih predpisih zadevo spet zapeljala tako, da ta ne more delovati v praksi in povzroča nepotrebno tehnično oviro poslovanja. S primerom varne, smiselne in delujoče ureditve v Nemčiji kot državi z razvito finančno industrijo in našo največjo trgovinsko partnerico smo dokazovali, da so »custom made« slovenske rešitve objektivno nesmiselne.

Izvensodno reševanje sporov: V letu 2021 potrošniki niso sprožili nobenega postopka zoper lizinške družbe.

Mednarodno sodelovanje: Sodelovanje na mednarodni ravni je potekalo predvsem z Leaseurope, zaradi predsedovanja Slovenije Svetu EU, kjer je imela vlogo pripravljavca in usklajevalca evropske zakonodaje, pa je bilo še bolj intenzivno kot prejšnja leta. Pregledovali smo predloge stališč dejavnosti k osnutkom evropske zakonodaje, ki smo jih prejeli od Leaseurope, in po potrebi podajali predloge in pripombe na pristojna slovenska ministrstva, še posebej so bili aktualni nova potrošniška direktiva in regulatorni predpisi pri nižjih utežeh za lizinške posle. Z Leaseurope smo sodelovali tudi pri reševanju vprašanj implementacije evropskih direktiv po posameznih državah v zvezi s potrošniškim kreditiranjem skozi lizinško financiranje, kjer je bilo predhodno ugotovljeno, da je ista direktiva v praksi implementirana zelo različno, od Danske, kjer se ne uporablja za finančni lizing, do drugih držav, tudi Slovenije, kjer je v praksi izenačeno s potrošniškim kreditom. Ker osnutek nove evropske direktive še podrobneje ureja to področje in je Slovenija lani predsedovala Svetu EU, smo bili še bolj intenzivno vpleteni v to in druga odprta področja. Tudi lani je bilo veliko izmenjave praks izvajanja moratorijev, informacij o stanju dejavnosti in perspektivah v covidni situaciji, prav tako še vedno tudi izmenjave praks nacionalnih in nadnacionalnih protimonopolnih organov. Leaseurope je naročila pregled svojega poslovanja s tega vidika in glede na ugotovitve implementirala spremenjena statistična poročanja. Poleg krovne organizacije Leaseurope je dodatna komunikacija potekala z nekaterimi njenimi članicami (Avstrija, Italija, Nemčija) z namenom primerjave vpeljave zakonodaje, temelječe na

evropskih direktivah, in širšega pogleda na poskuse slovenske administracije, da bi vpeljala »višje standarde«, kot jih predvidevajo evropske pravne podlage, kar je običajno neugodno za zavezance.

Lizinški dnevi: Lizinški dan je bil v načrtu, a zaradi pandemije ni bil realiziran.

Članice Združenja bank Slovenije*

Banke in hranilnice

Addiko Bank, d. d.
Banka Intesa Sanpaolo, d. d.
Banka Sparkasse, d. d.
BKS Bank AG, Avstrija, Bančna podružnica Ljubljana
Delavska hranilnica, d. d., Ljubljana
Deželna banka Slovenije, d. d.
Gorenjska banka, d. d., Kranj
Hranilnica Lon, d. d., Kranj
Nova Kreditna banka Maribor, d. d., Maribor
Nova Ljubljanska banka, d. d., Ljubljana
Primorska hranilnica Vipava, d. d.
Sberbank banka, d. d.
SID – Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana
SKB banka, d. d., Ljubljana
UniCredit Banka Slovenija, d. d.

* Na dan 31. decembra 2021.

Lizinška podjetja

BKS-Leasing družba za leasing, financiranje in trgovino, d. o. o.

DBS Leasing, d. o. o.

DH Leasing, d. o. o.

GB Leasing, d. o. o.

NLB Lease&GO, d. o. o., Ljubljana

RCI Banque, Francija, Bančna podružnica Ljubljana

SKB Leasing, d. o. o.

SKB Leasing Select, d. o. o.

Sparkasse Leasing S, družba za financiranje, d. o. o.

Summit Leasing Slovenija, d. o. o.

VFS finančne storitve, d. o. o.

Ekipa Združenja

mag. Stanislava Zadavec Capriolo, direktorica
mag. Kristijan Hvala, vodja področja ekonomike poslovanja
Karmen Strgar, poslovna sekretarka
Novica Novaković, vodja pravne pisarne
Borut Tomažič, specialist za plačilne storitve
Azra Beganović, strokovna sodelavka
Aleksandra Žibrat, urednica e-publikacij, PR-koordinacija

Bančni vestnik

Mateja Lah Novosel, odgovorna urednica Bančnega vestnika

Izobraževalni center

Viljenka Markič Simoneti, vodja Izobraževalnega centra
Ksenija Jaklin, strokovna sodelavka

Lizinška dejavnost

Boris Bajt, vodja lizing področja